

NATURFREDNING I NORGE

ÅRSBERETNING FOR 1928

Vettisfossen.

W'ilse

Fredet ved Kgl. res. 8—2—1924.

Fredningsmerke for fredning i henhold til lovenes § 1

Fredningsmerke i henhold til lovenes § 5

FREDNINGSMERKER

LANDSFORENINGEN FOR NATURFREDNING I NORGE

ÅRSBERETNING FOR 1928.

Til *Landsforeningen* har i 1928 vært tilsluttet 5 kretsforeninger, nemlig: *Østlandske, Rogalands, Vestlandske, Trøndelags, Nord-Norges*.

Som formenn for kretsforeningene har fungert oberstløytnant *K. G. Gleditsch*, overmaskinist *O. Isaksen*, professor *R. Nordhagen*, konservator *C. Dons*, lærer *P. Benum*. Foruten disse er der høsten 1928 dannet en egen gruppe i *Surnadal*, *Nordmøre*, under *Trøndelags* krets med lærer *O. Sylte* som formann.

Den nye kretsforening for *Rogaland* med sete i *Stavanger* har i forløpne år vært meget virksom og fått stor tilslutning innen fylket.

Det er å håpe at den nye fredningsgruppe i *Surnadal* vil utvikle sig videre så den kommer til å omfatte hele distriktet *Nordmøre*, som utgjør en særpreget del av det naturskjønne og interessante *Møre* fylke. Forhåpentlig vil der så senere bli dannet egne grupper for distriktene *Romsdal* og *Sunnmøre*, så hele fylket kan danne en *Møre krets*.

Arbeidet med å få utskilt de 2 *Agderfylker* — det egentlige *Sørland* — fra *Østlandske* kretsforening har vært fortsatt uten at dette ennå har ført til noget resultat. Der vil bli arbeidet videre med denne sak i kommende år.

Likeledes vil der bli optatt arbeide med

å få delt Nord-Norges krets i 1) en krets for *Troms—Finnmark* med sete som nu i Tromsø og 2) en *Nordlands krets* med sete i Bodø.

I det hele vil arbeidet med å få opprettet flere kretser omfattende passende store, topografisk og befolkningsmessig samhörige distrikter bli fortsatt i håp om derved å få opelsket interessen for å verne hver om sitt distrikts — sin hjembygds — egenartede natur og dyreliv.

STØTT VÅR SAK!

Vær med og vern om norsk natur og livet som rører sig der. Støtt oss i vårt arbeide med å verne om våre store og små dyr: Bjørnen, renen, trekkfuglene, blomsterne, trærne o.s.v. Vi har plikter mot de kommende slekter og vi har plikter mot de henfarne.

Drep ikke dyr til unyttet!

Rykk ikke unødige planter op med rot!

Bryt ikke trærnes grener av!

Vern særlig om de dyr, blomster og trær som hører dig og ditt hjemsted til og sørg for at andre respekterer det som der søkes vernet om. Landsforeningen for naturfredning og dens kretser er behjelpelig med å sikre fredlysning ved kongelig resolusjon eller tinglysning.

Meld slekt og venner inn som livsvarige eller årlig betalende medlemmer av en kretsforening.

Østlandske kretsforening, adresse Norges geografiske Opmåling, Oslo (kr. 40.00 en gang for alle; kr. 4.00 årlig).

Rogalands kretsforening, adresse Stavanger (henholdsvis kr. 30.00 og kr. 2.00).

Vestlandske kretsforening, adresse Museet, Bergen (kr. 50.00 og kr. 2.00).

Trøndelag kretsforening, adresse Museet, Trondhjem (kr. 25.00 og kr. 2.00).

Nord-Norges kretsforening, adresse Museet, Tromsø (kr. 20.00 og kr. 2.00).

Surnadal naturvern, adresse Vinddøla, Surnadal (kr. 30.00 og kr. 2.00).

Januar 1929.

K. G. Gleditsch.

NASJONALPARK — NATURPARK

Disse benevnelser har tildels vært brukt om hinannen uten at der har vært formulert nogen klar definisjon av hvad man forstår ved *nasjonalpark* og hvad man forstår ved *naturpark*.

Efterhvert har dog sprogbruken festnet sig mer og mer, og i den finske naturvernlov er forskjellen klart uttrykt således:

Naturparker er alment naturvernede, helt fredede områder.

Nasjonalparker er delvis naturvernede, delvis fredede områder.

I *naturparker* må der ikke dyrkes, ikke avvirkes, ikke beites, ikke drives bergverksdrift, ikke utbygges vannfall o.s.v., kort sagt der må absolutt intet inngrep gjøres i naturen og de ville dyrs og planters liv. I *nasjonalparkene* er fredningen ikke så utstrakt. Her gjelder det ofte å bevare enkeltforekomster eller enkelte partier av landskapelig skjønnhet.

Efter foranstående er det strengt tatt kun de forholdsvis små øer: *Tofteholmen* i Oslofjorden og *Bekkenesholmen* i Tysfjorden som kan karakteriseres som *naturparker* i Norge, mens de øvrige delvis fredede områder må benevnes *nasjonalparker*.

* * *

Landsforeningen har i år under samarbeide med Landbruks- og Kirkedeparte-

mentet utferdiget bestemte regler (plakater) for Bekkenesholmen og Røsvassholmen. Reglene — se kartskissen over Røsvassholmen s. 21 — er opsatt i vesentlig overensstemmelse med de for den sveitsiske nasjonalpark fastsatte regler.

HARDANGERVIDDA — SULDALS- BYKLEHEIENE

Oprettelsen av nasjonalparker i disse områder er ikke rykket sin løsning synderlig nærmere. Interessen for å få gjort noget effektivt for villreinen bevarelse er dog sterkt voksende.

Høifjellskommisjonen har sommeren 1928 befaret *Suldalsheiene*, så en løsning av spørsmålet om grensene for statens høifjell her er kommet et skritt nærmere sin løsning. Stavanger Turistforening har til Landbruksdepartementet innsendt forslag om fredning av villreinen i disse trakter, og Rogalands kretsforening for naturfredning har tatt opp det av landsforeningens formann i sin tid fremsatte forslag til nasjonalpark i disse trakter.

På *Hardangervidda* har høifjellskommisjonen ennå ikke avsluttet sitt arbeide i Telemark og Buskerud.

Spørsmålet om tamrein kontra villrein har i pressen og mann og mann imellem vært oppe til diskusjon, og meningene synes å samle seg om at visse distrikter bør reserveres for villrein og andre for tamrein. Det offentlige har ennå ikke, såvidt man har kunnet bringe i erfaring, tatt opp til alvorlig overveielse dette i flere henseender viktige spørsmål.

Under pressediskusjonen angående villreinen har det flere ganger vært fremført, at fredning av visse områder intet vilde nytte, da stammen vilde spre seg utover

ikke fredede områder og forsvinne. Det kan i denne forbindelse ha sin interesse å anføre hvilke *erfaringer* man i den henseende har høstet ved den 115 km.² store *sveitsiske nasjonalpark* ved Engadin i Graubunden, syd for St. Moritz, Sveits. Etter en nøiaktig statistikk ført i årene 1918—25 har dyrebestanden innen området øket slik: Hjort fra 12 til 95, rådyr fra 60 til 190, gemse fra 1100 til 1230 o.s.v. Samtidig meddeles at rev og ørn, som var omtrent utryddet, nu er tiltatt, så der er 90 rever og 40 ørner innen området. Fredningen blev iverksatt i årene 1809—18.

På grunnlag av årsberetningene og oppgaver fra statens skogvesen og under medvirkning av Vestlandske, Trøndelags og Østlandske kretsforening har Landsforeningen utarbeidet nedenstående

OVERSIKTSKARTER OVER NATUR- FREDEDE OMRÅDER I NORGE

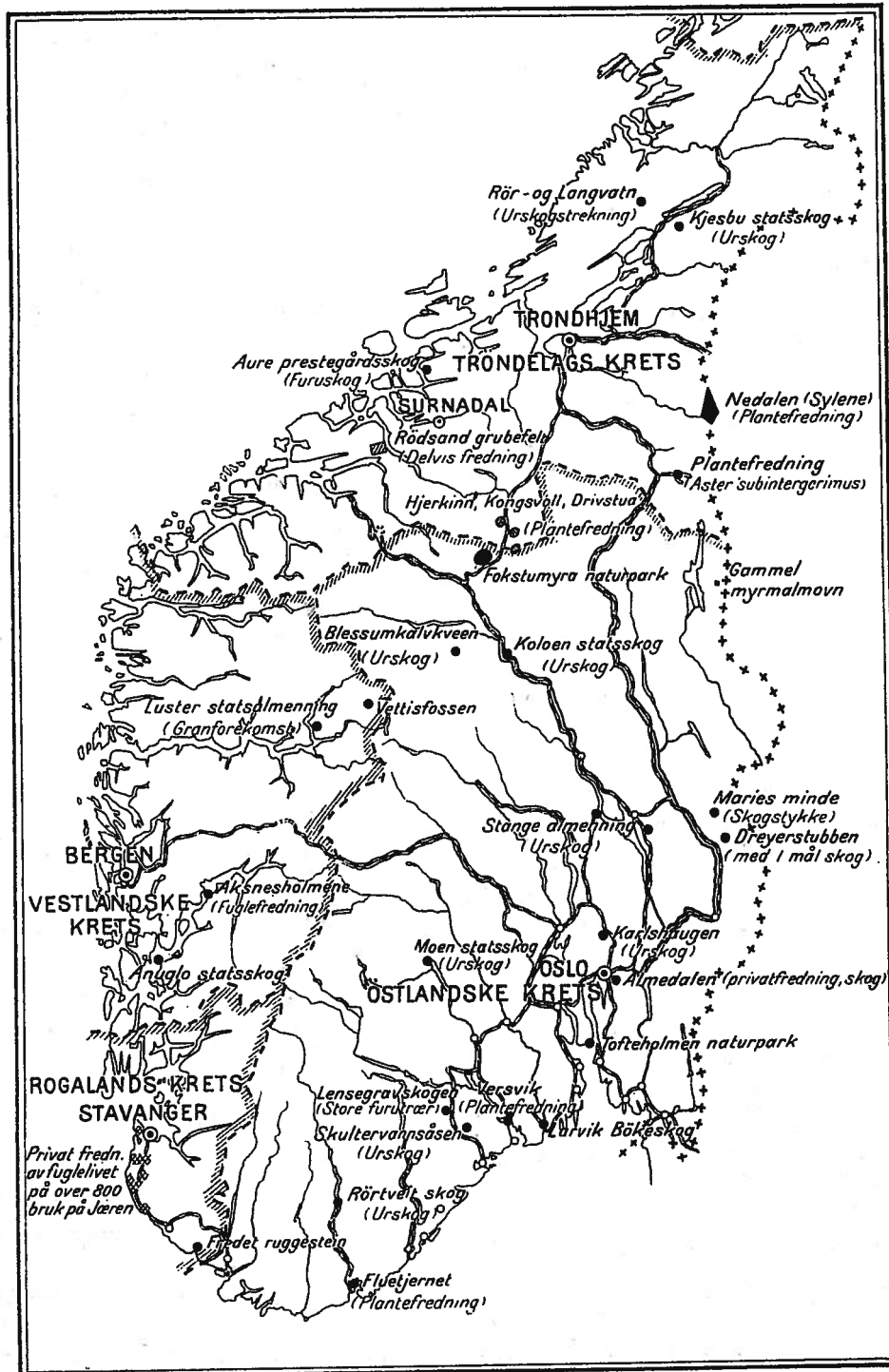
PR. 1. JANUAR 1929

Kartene ledsages av en kort redegjørelse for fredningens art, områdets størrelse, fredningsåret m. m.

Dessuten er der opsatt en navnlig fortegnelse over enkelttrær som er naturfredet gjennom kretsforeningene eller statens skogvesen.

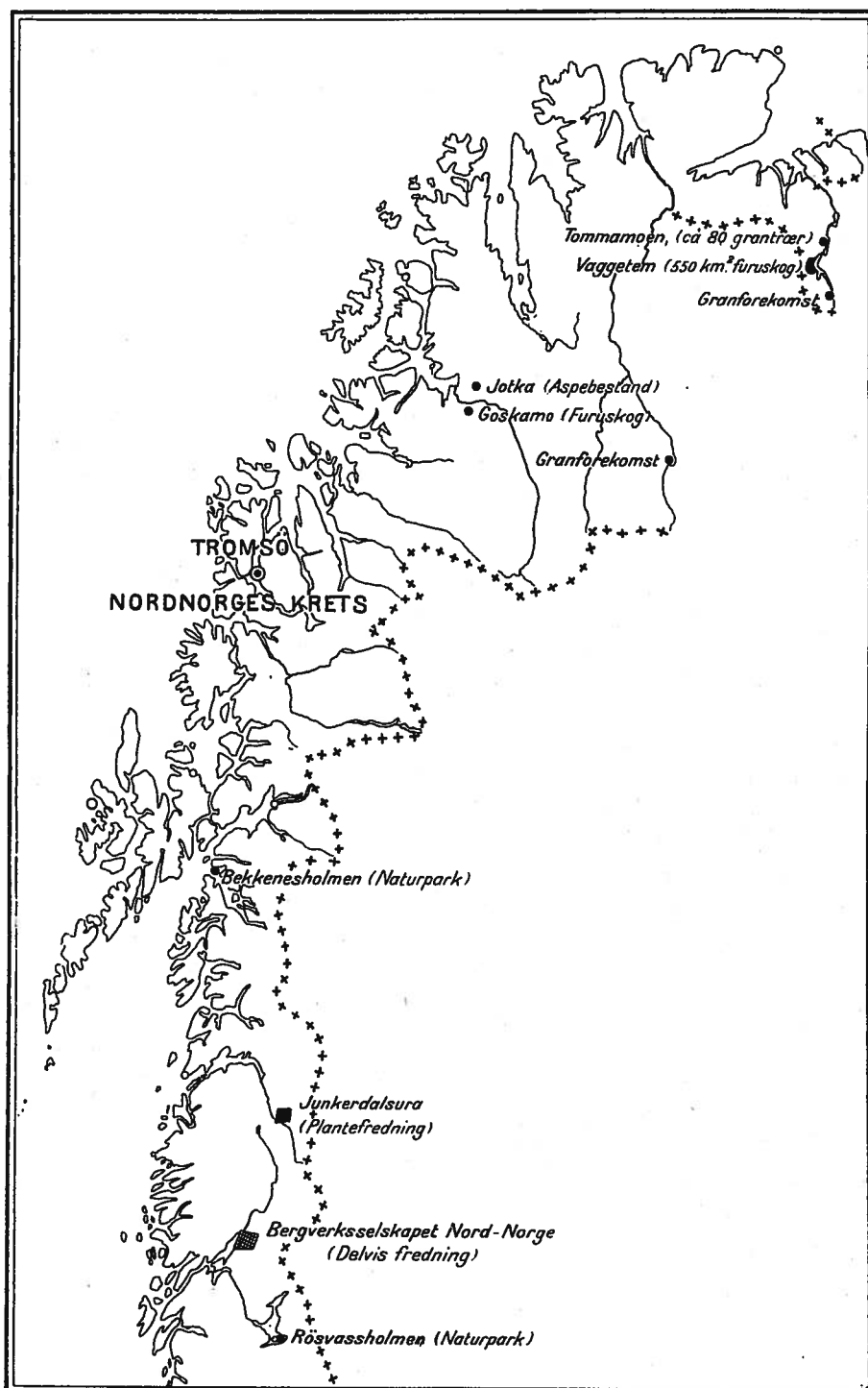
I *statens skogvesen* har Naturfredningen hatt og har den fremdeles sin beste støtte og medhjelp i arbeidet for å verne spesielt om norsk skognatur.

Ialt er der ved *statens skogvesen* pr. 1. januar 1929 fredet 83 enkelte trær og ca. 1700 ha. skog (skogstykker) i statens almenninger, statens skoger, prestegårdsskoger og fondsskoger fordelt utover landet fra Setesdal til Sør-Varanger.

Oversiktskart over naturfredede områder i Sør-Norge. 1/1 1929.

K. G. G.

Oversiktskart over naturfredede områder i Nord-Norge. 1/1 1929.

K. G. G.

A. FREDLYSTE (NATURFREDEDE)
OMRÅDER I SØR-NORGE
(kfr. oversiktskartet).

I. Østlandske kretsforening.

Tofteholmen naturpark, 0.11 km.² stor holme i Oslofjorden, Hurum herred, skjenket som gave av kammerherre Håken Mathiesen og A. B. Nielsen og naturfredet ved kgl. res. av 20. juni 1919. Holmen er særlig i geologisk henseende meget interessant.

Karlshaugen, ca. 15 ha. stor urskog-strekning i Hakadal (Hakedals verk), skjenket som gave av godseier H. Løvenskiold og naturfredet ved kgl. res. av 16. mars 1922.

Skultervannsåsen, ca. 7 ha. stor skog-strekning ved Tokevatnet i Drangedal, skjenket som gave av forstkandidat Lund og fredet ved kgl. res. 17. november 1916.

Versvik plantepark, ca. 10 mål i Eidanger syd for Porsgrund, spesielt av hensyn til de sjeldne planter Flueblomst og Fruesko (*Cypripedium Calceolus* og *Ophrys Myodes*), skjenket som gave av Norsk Hydro 1928.

Larvik Bøkeskog, ca. 28 ha., fredet av Statens skogvesen.

Flere grupper store trær (furu, gran, ek) i Lensegravmarka, Drangedal, skjenket som gave av Drangedal kommune og eieren av gården Lensegrav 1926.

Rørtveit fondsskog, ca. 7 ha. urskog av gran og furu i Evje, Setesdal, skjenket av statens skogvesen og fredlyst ved kgl. res. 21. juli 1917.

Fluetjernet i Oddernes ved Kristiansand, fredet ved kgl. res. 24. juni 1915, vesentlig av hensyn til *Cladium Mariscus*, en plante som her i landet kun vokser på dette sted.

Almedalen, ca. 7 mål, skogpark (alm, ask, lind o.s.v.) på eiendommen Østensjø, Ø. Aker, av eieren H. Tveter fredet for all fremtid.

I *Moen statsskog*, Tinn, Telemark, er en gruppe trær av svære dimensjoner fredet av statens skogvesen.

I *Stange almenninger* ca. 3 dekar urskog fredet ved kgl. res. 16. desember 1923.

Dreyerstubben med omliggende 1 mål skog fredet av Åsnes kommune 1925.

Maries Minde, ca. 24 ar stor skogteig, skjenket av eieren karttegner Øgård og fredlyst ved privat tinglesning 1928.

Fokstumyra nasjonalpark, ca. 900 ha. av statens fjellstue-mark fredet ved kgl. res. 9. november 1923. Dessuten er en rekke navnlig opregnede planter på statens fjellstue-eiendommer på Hjerkin, Kongsvoll og Drivstua fredet ved kgl. res.

Gammel myrmalmovn i Rendal statsalmenning ved Galtseteren, inngjerdet og fredet av statens skogvesen.

Blessumkalvkeven, ca. 5 ha. stor urskog-strekning i Stordalen og Langmarken statsalmenning, Vågå, fredet av statens skogvesen, kgl. res. 18. april 1918.

I *Koloen statsalmenning* er av skogvesenet fredet en gruppe store trær i Blomseterdalen, Nord-Fron.

II. Rogalands kretsforening.

En ruggestein, en 5 m. lang, 3 m. bred og 3 m. høi stein, som kan «rugges» av en mann med hånden, i gården Aamodts utmark, Sokndal i Dalane. Fredet ved kgl. res. 20. april 1923.

Fredning av fuglelivet på Jæren. Frivillig fredning i 1924 av fuglelivet (eggrov og jakt) på 809 bruk (117 gårder) på Jæren.

III. Vestlandske kretsforening.

Aanuglo statsskog, ca. 64 ha. frodig skog bl. a. med, vakre eksemplarer av efø, barlind og bergflette på øen av samme navn, Tysnes, Hordaland. Fredet av statens skogvesen.

Aksnesholmene. Fredning av fuglelivet på 2 holmer tilhørende Aksnesgårdene i Vikøy, Hardanger, kgl. res. 1. juni 1929.

Luster statsskog, ca. 5 ha. granforekomst i Luster statsalmenning fredet ved kgl. res. 6. november 1914.

Vettisfossen. Fredet ved Kgl. res. 8/2 1924

Wilsø

Fra Nedalen

R. Nordhagen

Vettisfossen. Ved kretsforeningen inn-samlet kr. 15 000 i bidrag fra Bergen og fra Den norske turistforening. Efterat av-tale var truffet med eieren som mot denne sum gikk med på å legge servitutt på fos-sen mot beskadigelse eller ødeleggelse av ethvert slags blev den naturfredet ved kgl. res. 8. februar 1924.

IV. Trøndelag kretsforening.

Ved *Sakrisvoll* og *Tamnes* (Aursunden). Fredning av *Aster subintergerimus*, kgl. res. 30. desember 1915.

Nedalen ved Sylene, botanisk fredning av et ca. 55 km.² stort felt mellom Essand-sjøen og Sylene i Tydalen, istandbragt ved samarbeide mellom kretsforeningen, Trond-hjems turistforening og de Angellske stif-telser, kgl. res. 6. juli 1917.

Aure prestegårdsskog, 64 ha. furuskog, fredet av statens skogvesen.

Av *Rør-* og *Langvatn statsskog*, Nam-dalseid, 3.5 ha. urskogstrekning, fredet av statens skogvesen.

Av *Kjerbu statsskog*, Ogdal, 0.86 km.² urskog, fredet av statens skogvesen.

Rødsand grubefelt, delvis fredning av plante- og dyrelivet, geologiske og mine-ralske dannelser, kgl. res. 2. september 1927, innen et felt på vestsiden av Ting-vollfjorden mellom Katthammeren i nord, Bergsås i syd og Måsvatn—Fosterlågen i vest.

B. FREDLYSTE (NATUFREDEDE) OMRÅDER I NORD-NORGE

(kfr. oversiktskartet).

Tommamoen i Sørvaranger, ca. 80 gran-trær. Fredet ved statens skogvesen.

Vaggetem i Sørvaranger, ca. 550 ha. furuskog. Do.

Granforekomst i Pasvikdalen (Sør-Varanger). Do.

Granforekomst ved Anarjokka (Kara-sjø). Do.

Goskama i Eibydalen, Alta, ca. 25 ha. furuskog. Do.

Rhodiola rosea. Fra Nedalen

R. Nordhagen

Jotka ved Jotkaelven, Alta, ca. 25 ha. aspeskog. Do.

Bekkenesholmen naturpark, ca. 40 ha. stor holme i Tysfjord, Nordland, kgl. res. 24. februar 1928.

Røsvassholmen naturpark, ca. 25 ha. urskog på Røsvassholmen i Hattfjelldal, Nordland. Fredet av statens skogvesen, mai 1928.

Junkerdalsura plantefredning, en rekke sjeldne planter (56 arter) fredet innen et ca. 60 km.² stort område ved Junkerdalsura—Båtfjell i Saltdal, Nordland, kgl. res. 22. mars 1928.

Nord-Norges Bergverksselskap, delvis fredning, kgl. res. 7. september 1928, av et område i Nord-Rana mellom Tverelva—Rauvatn—Lille Akersvatn—Dalselva—Raufjorden—Rauelva.

B. NEDENSTÅENDE TRÆR OG PLANTER ER FREDET DELS VED KGL. RES. OG DELS VED TING- LEST DOKUMENT

De er opført i den rekkefølge fredningen er utført.

Østlandske kretsforening.

Den gamle Mester (Jørgen Moes ek), Krødsherad.

Tidsel (*Onopondum acandium*), Hvaler prestegård).

Grantrær med Krüppelzappen, Jarlsberg hovedgård.

En del navnlig opregnede planter ved Hjerkin, Kongsvoll og Drivstua.

Slangegran på Opaker i Grue.

Slangegran på Riis i V. Aker.

Bregneart på Barland, Sannidal.

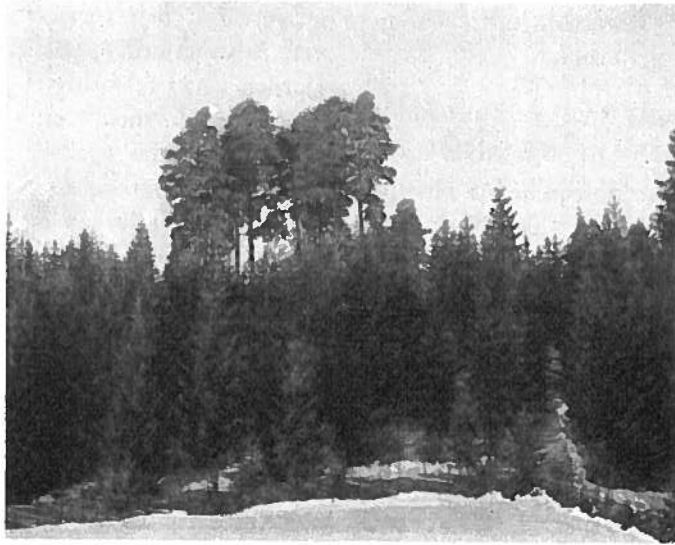
Gran ved Matrand, Eidskog (nedblåst 1921).

Sørensbirken ved Tinn prestegård.
 Kjoseiken på Kroken, Brunlanes.
 Søilegran på Kolstad, Østre Slidre.
 Storbjørka på Skjerbekk, Elverum.
 2 slangegraner på Kleiven og Holten, Mo i Telemark.
 Hengegran på Bjørgan, Nord-Aurdal.
 2 kjempegraner på Åsi, Fyresdal.
 Pyramideformig furu på Ullershaug, Nes på Romerike.
 Slangegrans i Frognereterskogen.
 Bøhlereiken, Skedsmo.
 Gannestadeiken, Borre i Vestfold.
 Stor gran i Setskog.
 Floggran ved Hvalstad.
 Kyrkjegrana på Grans prestegård.
 Kalstøvikfurua på Kalstuvik, Fyresdal.
 Liestølsfurua på Askerud, Fyresdal.
 Tokstadvurua på Tokstad, Ringsaker.
 Bordgran på Gruesletten, Akershus.
 Høklingsfurua på Ruslien, Åsnes.
 Søilegran på Kongsdelene, Hurum.
 Søilegran på Slettemås, Kviteseid.
 Trisetlønningen, Lårdal, Telemark (ødelagt av storm 1923).
 Sandstulgranen ved Røisland, Tinn.
 Slangegrans på Haga, Jevnaker.
 Skjærgårdsvurua på Burøy, Tjøme.
 Tuftbjørka på Tuft, Ytre Sandsvær.
 Fossbjørka på Foss, Ytre Sandsvær.
 Stor einer (7.25 m. høi) på Saltkop, Slagen.
 Bordgran på Finnstad, Eidsberg.
 Lønn med misteltein, Holmestrand's lærerskole.
 Tordenskjoldseika på Falkenstein, Borre.
 Rogn med misteltein på Keisermarka, Horten.
 Slangegrans ved Bjonevatn, Tingelstad.
 Skaugerudbjørka på Skaugerud, V. Toten.
 2 store eker på Bakken, Horten.
 Stor lind på Tivoli, Horten.

Storbjørka på Smørgrav, Øvre Eiker.
 2 store furuer på Foss, Modum.
 Haraldstadeineren på Haraldstad, Rakkestad.
 Svendsbyfuruen på Svendsby, Snarum.
Sorbus spinata ved Gunnekleivfjorden, Porsgrund.
 Alm og ask på Svindal i Vest-Agder.
 Pyramideformig furu, Nes, Romerike.
Pulsatilla pratensis på Hovedøya, Oslo.
 Ener i Røst og Langvatn almenning.
 Furu på Asprøstbakken, Utgård, Tynset.
 Himleineren, Eidsvoll.
 Ek i Solumsmarka, Drangedal.
Potentilla rupestris ved Tåsen, V. Aker.
 Hoffsbjørka, ved Hoff gård, Ulleren, V. Aker.
 Piletre, Incognitogaten, Oslo.
 Gullhaugfurua, Hol, Hallingdal.
 Glosleineren, Nittedal.
 Glestadeineren, Åsgårdstrand.
 Sogstieiken, Drøbak.
 Riisbjørka, Riis, V. Aker.
 Alm i Madserud Allé, Oslo.
 Krulltall ved Aasen, Romedal.
 Furu i veikryss på Nordstrand.

Vestlandske kretsforening.

Brureika på Lote, Kinsarvik, Hardanger.
 Vilureika på Vilure, Ullensvang, Hardanger.
 Nygjerdeineren på Ambla, Sogn.
 Ådlandseiken, på Ådland, Samnanger.
 Liafurua på Lid, Voss.
 Øyraoren, Loen, Nordfjord.
 Vettismorkgrana, Vettismork, Sogn.
 Erdalseineren på Erdal, Eidfjord, Hardanger.
 Kartabjørki på Grøte, Lærdal.
 Storabjørki på Fagernes, Kyrkjebø, Sogn.
 Vassbråteiken på Indreøya, Os, Hordaland.

«De 12 apostler»

Iglevannseiken på Indreøya, Os, Hordaland.

Kalnesfurua på Indreøya, Os, Hordaland.

Palnabjørka på Henjum, Leikanger, Sogn.

Vieeineren på Vie, Førde, Sunnfjord.

3 barlindtrær på Skatland, Vikedal, Sunnhordland.

Einer på Ellingstreet, Skjeldås, Ullensvang, Hardanger.

Einer på Erreflåten, Skjeldås, Ullensvang, Hardanger.

Gamleasken på Halsnøy, Fjelberg, Sunnhordland.

Hasseltre på Lien, Os, Hordaland.

Hasseltre på Skavhella, Os, Hordaland.

Trøndelag kretsforening.

Gravrokbjørka, Gauldal.

Sammenvokset bjørk og rogn ved Støren stasjon.

Lundseineren, Meldal.

Villapall på Setnes, Inderøy.

2 eiker, Stadsbygd prestegård.

Nord-Norges kretsforening.

Grantre med Krüppelzappen, Lenvik prestegård, Troms.

Crepis multicaulis, Nesseby, Finnmark.

Polemonium humile, Bugøynes, Finnmark.

* * *

Foruten de ovenfor nevnte trær har statens skogvesen ytterligere fredet 74 enkelte trær og grupper av trær i statens skoger rundt omkring i landet. Blandt disse skal særlig nevnes:

Eikeallé ved Eidanger prestegård.

12 høie furuer — «De 12 apostler» — i Ringsaker prestegårdsskog.

En stor furu — «Helligtrekongersfuru» i Borgs prestegårdsskog, Østfold.

En 11 m. høi einer i Verran, Nord-Trøndelag.

2 store furutrær — «Kongen og Dronningen» — i Kvenangen, Troms.

En stor furu ved Graddis fjellstue, Salt- dal, Nordland.

En stor furu ved Gargia fjellstue, Alta, Finnmark.

En stor furu på Diviasen, «Divimodammen» i Målselv, Troms.

SVALBARD

(SPITSBERGEN OG BJØRNØYA).

I 1926 innsendte dosentene A. Hoel og H. Resvoll-Holmsen gjennom Naturfredningsforeningen en motivert forestilling om fredning av visse områder på Svalbard samt forslag til regler for fangst, jakt og fiske (se årsberetningen for 1926).

Administrasjonen arbeider fremdeles med disse saker. Efter de opplysninger man har kunnet få er der dog god utsikt til at

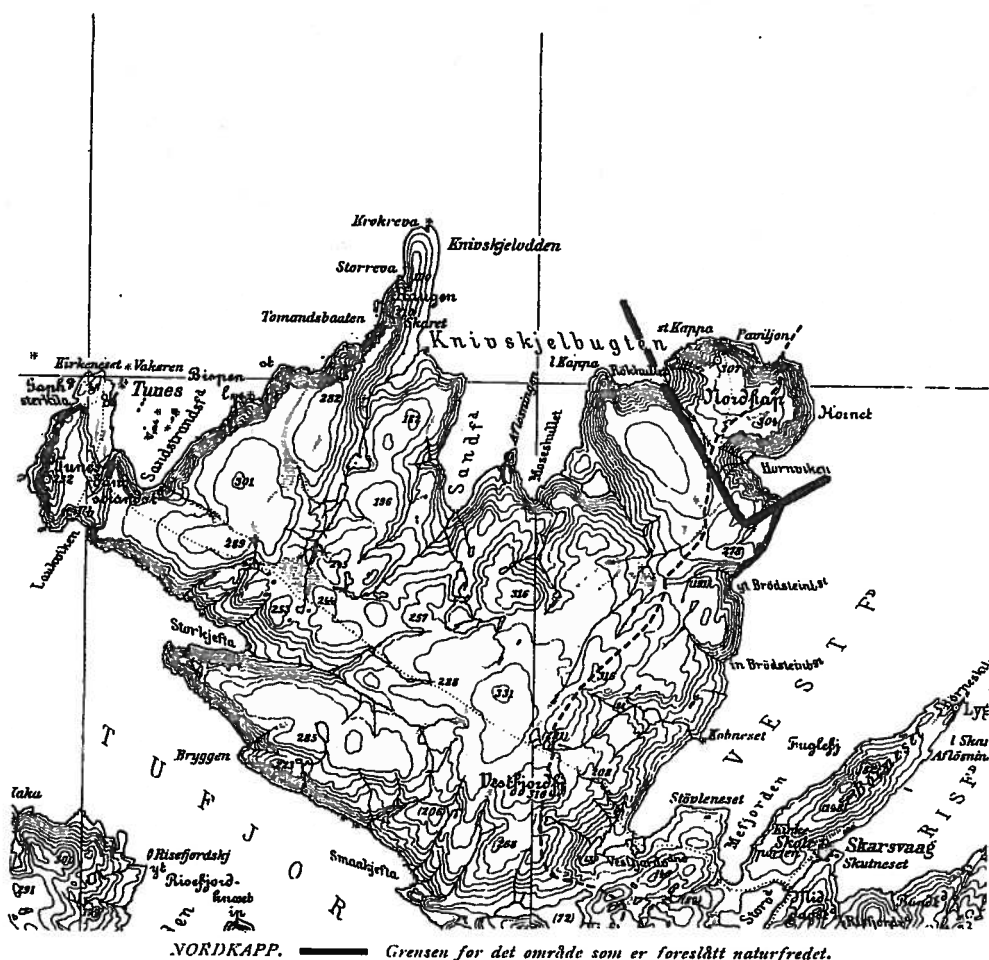
i hvert fall den foreslåtte *plantefredning* ved Adventfjorden, Saksefjorden og Billefjorden i nær fremtid vil gå i orden.

Videre kan meddeles at der ved kgl. res. av 24. mars 1928 er fastsatt følgende almindelige *fredningsbestemmelser* for Svalbard (Spitsbergen og Bjørnøya):

«§ 1. Efternevnte viltsorter må ikke jages, fanges, drepes eller skades innenfor følgende fredningstider:

Ryper (*Lagopus hyperborea*) fra 1. mai til 15. august. På Bjørnøya er rype fredet det hele år.

Spitsbergengås (*Melanonyx brachyrhyn-*

cus), gaul eller ringgås (*Branta bernicla*) og fjellgås (*Branta leucopsis*) fra 16. juni til 15. august.

Efugl (*Somateria mollissima boerhavi*) og ekonge (*Somateria spectabilis*) fra 16. juni til 15. august. I fredningstiden medregnes begge de her nevnte dager.

§ 2. Innsamling av egg og dun av efugl og ekonge er forbudt fra og med 16. juni til og med 15. august.

§ 3. Polarrev — hvitrev og blårev — (*canis lagopus*) må ikke jages, drepes eller skades i tidsrummet 16. april til 15. oktober, begge dager medregnet.

§ 4. Det skal være forbudt å benytte følgende fangstmåter eller fangstredskaper:

Gift og fotsaks for alt vilt.

Garn og limpinner for fugl.

Gift og sprengstoff for fisk.

Fangstfolk som legger ut selvskudd for bjørn må avmerke stedet så det er tydelig for folk. Innen fangstfeltet forlates må selvskudd fjernes.

§ 5. Overtredelse av foran nevnte bestemmelser er belagt med straff.

§ 6. I spesielt vitenskapelig øiemed kan vedkommende regjeringsdepartement gi tillatelse til også i fredningstiden å jage eller fange dyr; for vitenskapelige ekspedisjoner kan fastsettes særlige bestemmelser.

§ 7. Denne resolusjon trer i kraft 16. april 1928.»

NORDKAPP

Under 1. oktober sendte formannen i Nord-Norges kretsforening inn til Landsforeningen en artikkel i bladet «Tromsø» for 26. september, hvor der klages over at turistene tar med sig blomster fra Hornvika «i slike mengder at dersom der ikke settes en stopper for dette vil blomstene der snart være utryddet».

Naturfredningsforeningen har fått anledning til å ta en utskrift av den kjente botaniker Ove Dahls manuskript over Finnmarks flora. Det viser sig at floraen i Hornvika og opefter skråningen mot selve Nordkapp er meget rik. Der finnes adskillig over 100 blomsterplanter, gress og halvgress, som lever op i den forøvrig grå og karrige natur.

Naturfredningsforeningen er bekjent med at foreningen «Nordkaps Vel» med Landbruksdepartementets approbasjon av Finnmarks jordsalgskommisjon (staten er grunneier) hadde fått rett til å anlegge kai i Hornvika, oparbeide vei til Nordkapp-platået og opføre hus og andre innretninger der «på betingelse av at alle arbeider blir utført i nøie overensstemmelse med planer som er godkjent av det offentlige».

På grunnlag av det således innsamlede materiale sendte Landsforeningen 19. november 1928 en forestilling til Landbruksdepartementet (skogdirektøren) bilagt plantefortegnelse, kart m. v., hvor man på det varmeste sluttet sig til henvendelsen fra Nord-Norges kretsforening om å få fredet de viltvoksende blomster og planter i Hornvika og på Nordkapp. På gradavdelingskartet Nordkapp inntegnedes grensen for det område, som man anså det ønskelig å få naturfredet — se kartskissen — idet man foreslog fredningen utvidet til foruten plantelivet «også å gjelde dyrelivet, spesielt fuglelivet, således at området blev totalfredet og utlagt til naturpark». — — Videre henstillet foreningen at der ved de videre forhandlinger med selskapet «Nordkaps vel» blir tat forbehold om at «de tekniske arbeider og bygninger ikke gis en form, farve eller utstyr som kan virke skjemmende på stedets natur og at

der spesielt ikke tillates opsatt skjemmende reklamer eller plakater».

I skrivelse av 26. november 1928 har skogdirektøren underrettet Landsforeningen for Naturfredning om at forestillingen er «sendt Kirkedepartementet med anbefaling».

ÆNESDALEN I HARDANGER

Efter forhåndskonferanse med Universitetets rektor, som var meget interessert i spørsmålets løsning og under samarbeide med Vestlandske krets, innsendte Naturfredningsforeningen i mai 1928 en forestilling til Universitetet om at der måtte bli utlagt et eller flere områder av baroniet Rosendals eiendommer i Hardanger som fredlyste områder. Særlig pekte man på Ænesdalen som et område der av flere grunner ansåes særlig egnet. Det er et meget vel avgrenset vakkert skogdalføre som fra Ænes på Hardangerfjordens sydside skjærer inn mot Folgefønno. I dalføret finnes foruten forskjellige fuglearter også hjort. Der er en rik tre- og plantevegetasjon. Professor R. Nordhagen, formann i Vestlandske kretsforening, uttalte angående dalens botaniske forhold bl. a.: «— — Fotografierne *) tyder på at man i dalen må kunne gjøre interessante plantesamfundstudier (f. eks. over vegetasjonens forandringer på elveørene). Også dalsidene med tydelige skogregioner ser innbydende ut — —»

Dessverre førte dog dette forslag ikke som man hadde håpet til noget resultat. I skrivelse av 17. oktober 1928 har nemlig Universitetets rektor meddelt Landsforenin-

*) Ansøkningsen var bilagt fotografier og kart over Ænesdalen.

gen følgende: «Angående fredlysning av Ænesdalen under Rosendal i Hardanger som naturpark tillater man sig å underrette om at saken har vært forelagt Rosendalkomiteen som efter å ha undersøkt forholdene har meddelt kollegiet at den ikke kan anbefale sådan fredlysning av Ænesdalen som foreslått. Hertil har så kollegiet sluttet sig.»

Naturfredningsforeningen tillater sig å uttale *håp om at Universitetet* i Oslo som har fått Rosendal gods med dens mange vakre eiendommer i Hardanger og andre steder på Vestlandet som gave med tiden *må finne anledning til å fredlyse dertil skikkekede partier*.

FREDNING AV KRISTTORN

Rogaland kretsforening har med skrivelse av 11. desember 1928 sendt Landsforeningen et avisutklipp «La kristtornen få vokse i fred» i «Stavangeren» 1. desember 1928. Kretsforeningen har bedt Landsforeningen om å legge denne artikkel til grunn for en inntrengende anmodning om totalfredning av treet for en tid av minst 10 år.

Artiklen blev sendt professor *Jens Holmboe* ved Universitetets botaniske museum, som har studert og skrevet en avhandling om kristtornen i Bergens Museums årbok for 1913 og på en kartplansje inntegnet dens voksesteder og utbredelse langs vår kyst. I svarskrivelse av 21. desember 1928 har professoren anført: «— — Alt som kan foretas for å verne om denne interessante og vakre treart, som er en så stor prydd for våre kyststrøk på Sør- og Vestlandet, har min varme sympati. Men jeg tror ikke man gavner

saken ved å få istandfredningsbestemmelser som det vil være ugjørlig å påse overholdt. — — —

Et almindelig fredningspåbud for en rekke av år — som foreslått i den nevnte artikkel — vil etter mitt beste skjønn ikke ha nogen utsikt til å bli respektert og kan heller ikke skjønnes for tiden å være påkrevet. Derimot vilde jeg anse det meget ønskelig om der ved cirkulære fra skogdirektørens kontor kunde innskjerpes et påbud om mest mulig å skåne kristtornen i statens skoger og et forbud mot her å tillate skjæring av kvister til salg. Allerede derved vilde ikke lite være vunnet: først og fremst at denne treart ikke, iallfall i statsskog, forhåpentlig vilde bli så ille medfart som man nu dessverre ofte ser.

Jeg anser det også meget fortjenstfullt at naturvenner, ved å skrive i aviser og på annen måte, søker å oparbeide en opinion for mest mulig å skåne dette vakre tre. Jeg vil også gjerne være med på å opfordre publikum til *ikke å kjøpe* grener av vill norsk kristtorn som frembys til salg.

Nylig kom der til Botanisk museum brev fra en mann på Sørlandet, som tenkte å gå i gang med å *dyrke* kristtorn for å produsere grener til salg. Sådanne tiltak fortjener utvilsomt oppmuntring fra naturfredningshold.

Lenger enn til foranstaltninger som de ovenfor nevnte mener jeg det for tiden hverken er nødvendig eller ønskelig å gå — — —

Samtidig blev saken sendt til professor *Rolf Nordhagen* ved Bergens museum, som for tiden er formann for Vestlandske kretsforening. Professoren har i skrivelse av 31. desember 1928 uttalt:

«— Med hensyn til kristtorn, så har

Vestlandske kretsforening i flere år vært opmerksom på at der bør gjøres noget for å forhindre treets utryddelse i visse distrikter, som ligger i periferien av dets utbredelsesfelt. Vi samler nu opplysninger om hvorfra den kristtorn, *som selges i Bergen*, stammer, om eventuelle opkjøpere, priser o.s.v., og akter i løpet av 1929 å ta endelig standpunkt til saken. Der kreves her et opplysningsarbeide blandt småkårsfolk, og vi planlegger en brosjyre eller iallfall avisartikler i den lokale presse om kristtornen og hvorledes den bør behandles etc. — — —»

Saken blev derefter sendt Landbruksdepartementet (skogdirektøren) med sådan følgeskrivelse:

«Landsforeningen har bragt i erfaring at der i år — nu til jul — bare fra Mandal er sendt ca. 500 sekker kristtorn til Oslo. Der synes således å være en meget sterk beskatning, som formentlig er sterkere enn tilveksten.

Under henvisning til de av professorene J. Holmboe og R. Nordhagen foran citerte uttalelser og til vedlagte artikkel tillater Landsforeningen sig å anholde om bistand av Statens skogvesen for å få vernet om kristtornen. Den har som det vil fremgå av foranstående en ganske stor utbredelse langs Norges sør- og vestkyst fra Arendal til Kristiansund. Størst utbredelse har den så vidt vites ved Mandals-kanten og på Stord i Sunnhordland.

Man tillater sig å foreslå at der som en *første foranstaltning fredes heldig beliggende partier av statens skoger (prestegårdsskoger, fondsskoger) så vidt mulig fordelt over Sør- og Vestlandet.*

Som det av uttalelsen fra professor Nordhagen fremgår er Vestlandske krets i arbeide med saken og vil fortsette dette

arbeide, i hvert fall for sitt distrikts vedkommende (Hordaland, Sogn og Fjordane).

Naturfredningsforeningen tillater sig videre i henhold til foranstående å be Skogdirektoriatet om å tilveiebringe en oversikt over kristtornens voksesteder på offentlig eiendom. Særlig gjelder det å få vernet om kristtornen på Møre og i Rogaland fylker, hvor bestanden så vidt vites er sparsom.»

NORD-NORGE BERGVERKS-SELSKAP

Handelsdepartementet har ved skrivelse av 27. september 1928 underrettet Landsforeningen om at der ved kgl. resolusjon av 7. september 1928 er bestemt:

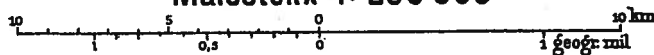
«At der i medhold av lov av 14. desember 1917 meddeles *Bergverksaktieselskapet Nord-Norge A/S* tillatelse til:

1. For et tidsrum av 50 år fra nærværende resolusjons datum å erhverve og

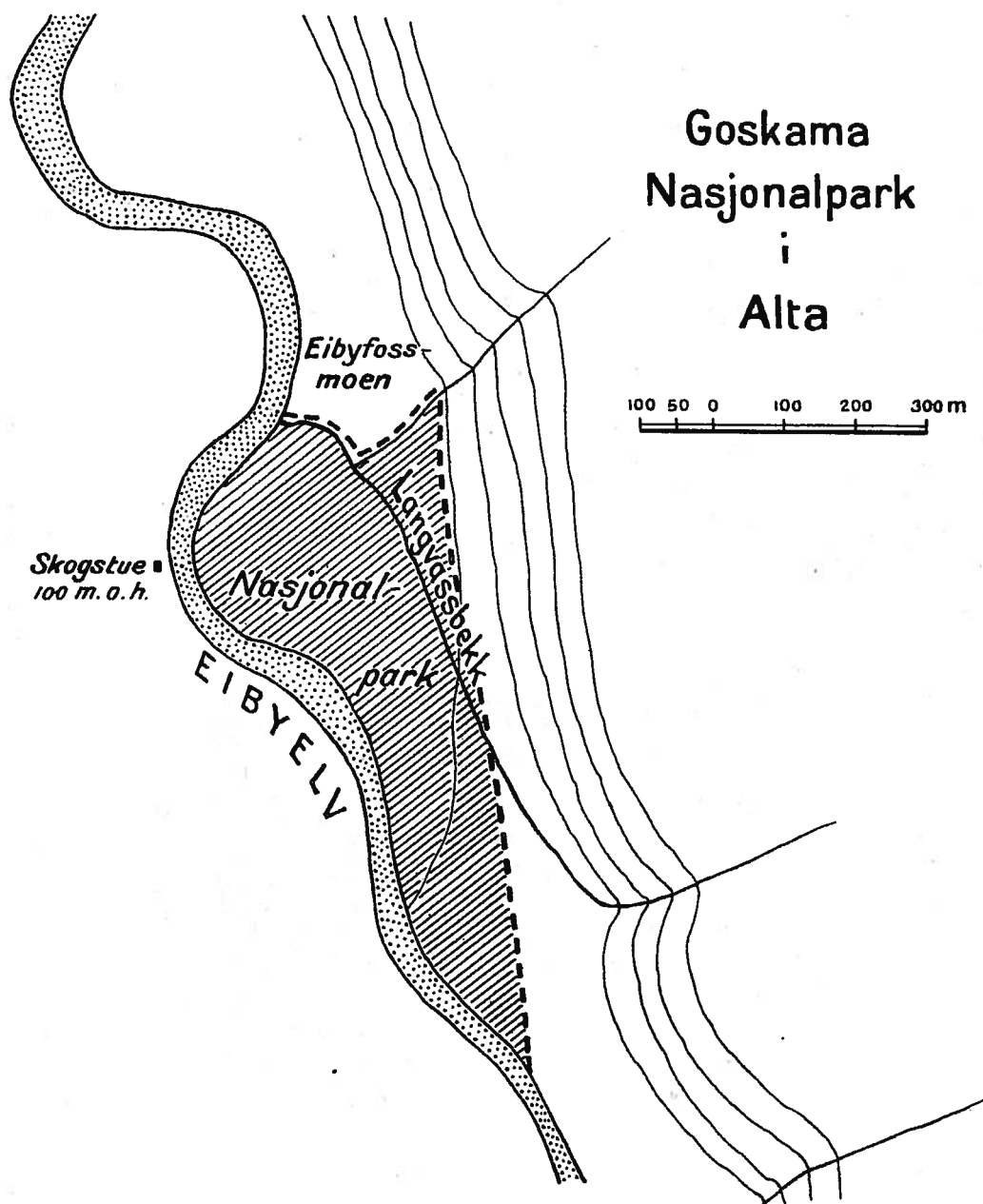
Bergverkselskapet
Nord-Norge. —

Målestokk 1: 250 000

igangsette bergverksdrift på de i Handelsdepartementets foredrag av 7. september 1928 spesifiserte anvisninger i *Nord-Rana*, *Leirfjord* og *Vefsen herreder i Nordland fylke* og videre for samme tidsrum å

skjerpe, anmelde og mute eller på annen måte erhverve mutbare anvisninger og gruber samt igangsette drift på samme innen et i foredraget beskrevet område i Nord-Rana herred.

Konsesjonsområde.

Fra Tverråens os i Ranenelven langs Tveråen til Rauvatn. Herfra langs vestbredden av Rauvatn til dettes sydligste punkt. Herfra en rett linje til Lille Akersvatns utløp i Dalselven som følges til dens os i Ranenfjorden. Herfra nordover langs kysten til Langneset. Videre en rett linje til Mo kirke og herfra en rett linje til Tverråens os i Ranenfjorden.

Konsesjonsvilkår.

1. — — —

7. — — —

I den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, er selskapet forpliktet til å *undgå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralske dannelser, samt i det hele naturforekomster og steder som kan antas å ha videnskapelig eller historisk betydning*. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidets fremme i henhold til foranstående ikke kan undgås, skal departementet i betimelig tid på forhånd under-

rettes om saken. Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

GOSKAMA SKOG (NASJONALPARK) I ALTA, FINNMARK

Med skrivelse av 12. september 1928 har skogdirektøren underrettet Landsforeringen om at der av *statens skog i Alta* er fredet et ca. 25 hektar stort skogstykke på østsiden av Eibyelva av Goskama skog, ca. 25 km. syd for Bossekop, se kartskissen.

Skogforvalteren har beskrevet grensen således: «Mot nord grenser fredningsfeltet til skogvesenets innkjøpte eiendom Eibyforsmoen og til utløpet av Langvassbekken. Mot øst mot fjellfoten. Mot syd og vest til Eibyelva. Det bemerkes at grensen mot øst er sterkt markert i terrenget. Feltet er beliggende ca. 100 m. o. h.» — Videre anføres: «Skogbestanden er følgende: som hovedbestand optrer furu og

Fra Goskama Nasjonalpark

bjerk — enten i blanding eller hver for sig. Dessuten fins spredte forekomster av asp, hegg og or. Der forekommer ikke nogen særlig store dimensjoner. Heller ikke har jeg påtruffet nogen særlig merkelige trær. Skogen må nærmest betegnes som en gjennomsnittsskog. —»

Skogen har forøvrig allerede vært spart i lengere tid og fredningen har i 1910 vært kunngjort for befolkningen, som derfor også kaller den «nasjonalparken». I en skrivelse av 21. desember 1910 har skogforvalteren angående det nu formelt fredede skogstykke innberettet: «Skogbestanden består av en blanding av bjerk og furu, vesentlig gammel skog, der kun ganske ubetydelig har vært berørt av øksen. Gjenveksten er ytterst sparsom. Terrenget er flatt med endel fordypninger efter gamle elveløp. Jordsmonnet består av sand og grus med et tynt mulddekke. Bunnvegetasjonen utgjøres av lyng og gress. Av forekommende viltsorter kan nevnes *rype*, *hare*, *rev* samt *til dels bjørn*.

— — Adkomsten er lett om vinteren og om sommeren når elven er liten, men ytterst besværlig når elven er stor.»

Skogdirektøren har pålagt skogforvalteren å bekjentgjøre fredningen i aviser og ved opslag, som bør inneholde kartriss over strekningen. I marken skal der foretas tydelig avgrensning av fredningsfeltet og i ytterkantene opsettes fredningsskilter med passende avstand.

JUNKERDALSURA

Iårsberetningen for 1927 er det nevnt at Landsforeningen hadde søkt Landbruksdepartementet om at en rekke navnlig opregnede planter måtte bli fredet i trakten Junkerdalsura—Båtfjell i Saltdal, Nordland. Denne sak er nu bragt i orden. Der er gjort en mindre endring i begrensningen av området, idet et stykke som omfattet privat grunn ikke er medtatt. Området ligger nu i sin helhet på statens grunn.

Fredningen er fastslått ved *kgl. res. av*

Fra Gaskama Nasjonalpark

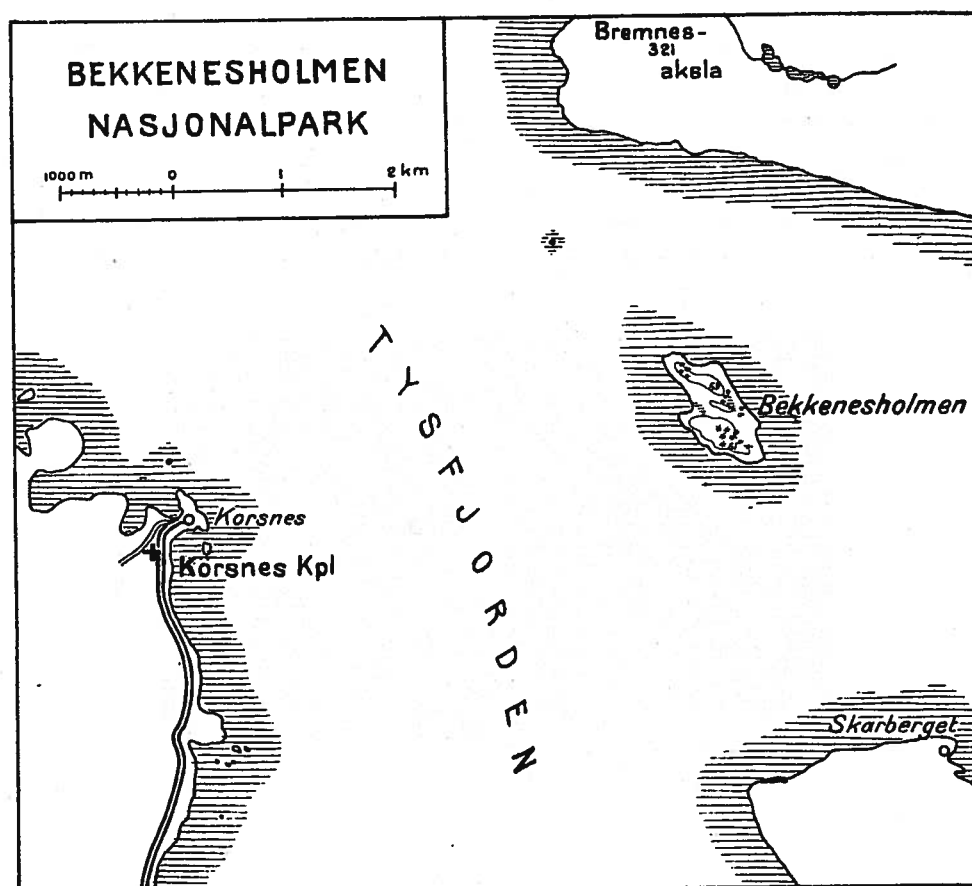
8. mars 1928, som bestemmer at de i en vedlagt — av professor Wille og overlærer Dyring forfattet — fortegnelse anførte planter, som vokser på en nærmere «betegnet strekning i Saltdal statsskoger i Saltdal herred skal være fredet mot innsamling og ødeleggelse. Grensen er beskrevet i overensstemmelse med den på kartskissen avlagte.

Fredningsvedtaket er tinglest og bekjentgjort på vanlig måte. Skogforvalteren, som bor på gården Skogjord ved feltets sydvestre hjørne (se kartskissen) er gjennom skogdirektøren tilstillet en del avskrifter

av de fredede planter og en del trykk av kartskissen. Han er av skogdirektøren pålagt å opsette fornødne plakater og ha tilsyn med fredningen.

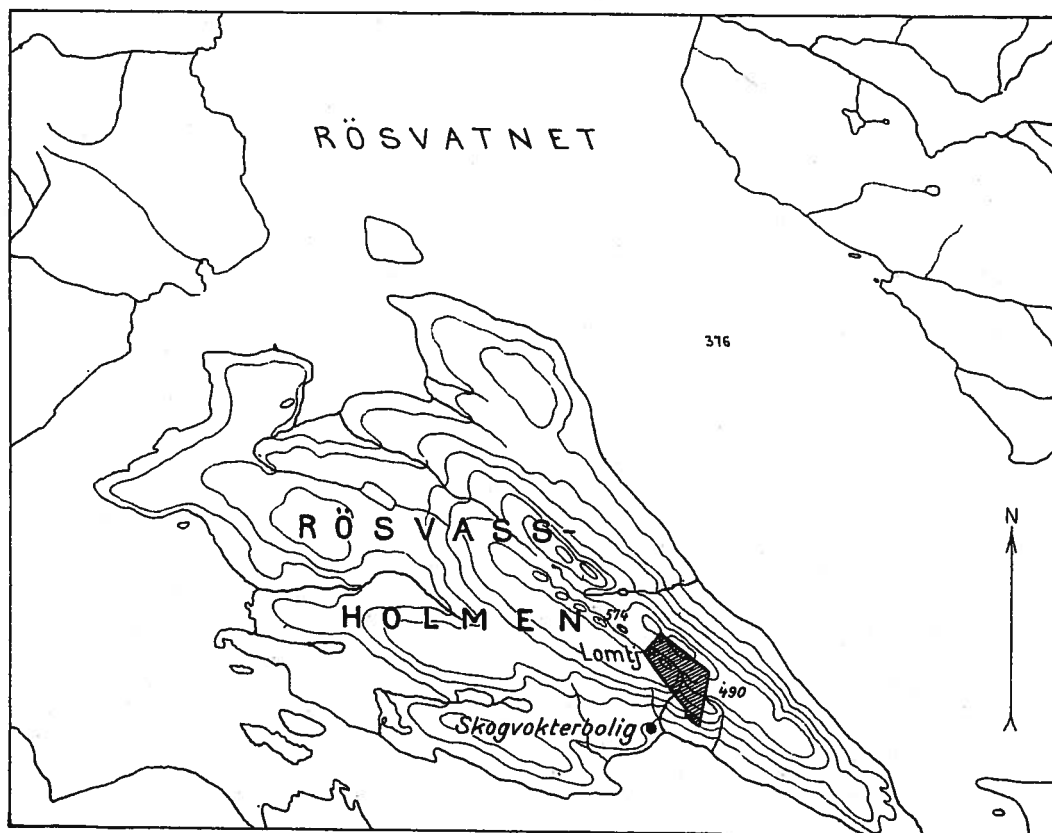
Det tilføies at Landsforeningen i sommer fikk anledning til i en Bodø-avis å redegjøre for så vel Røsvassholmen som Bekkenesholmen og Junkerdalsura i en ganske rikt illustrert artikkel.

Om Junkerdalsura har dosent Hanna Resvoll-Holmsen skrevet en avhandling som trykkes i Norsk geografisk tidsskrift. Denne avhandling følger som særtrykk Naturfredningsforeningens årsberetning.

Røsvassholmen Nasjonalpark.

NORDLAND

Det skraferte område på omstående oversiktskart — en 246 dekar stor fjellskog — er av Landbruksdepartementet fredet som nasjonalpark:

Innen det fredede område er der fastsatt følgende fredningsbestemmelser:

- 1) Planter må ikke rykkes op med rot og trær ikke feldes eller beskadiges.
- 2) Dyr må ikke drepes, skades, fanges eller forstyrres.
- 3) Reder, li, egg og unger må ikke rives eller ødelegges.
- 4) Skudd må ikke løsnes.
- 5) Varme må ikke gjøres op.

Fredningen skal ikke være til hinder for at hevdvunnen kreaturbeitning finner sted. Skogvokteren som bor like ved vil føre innseende med at fredningsbestemmelse ikke krenkes.

LANDSFORENINGEN FOR NATURFREDNING I NORGE

Juni 1928

RØSVASSHOLMEN NASJONALPARK

I forrige årsberetning er det naturfredede område på Røsvassholmen omhandlet. Her skal kun tilføies at skogdirektøren har samtykket i at fredningen utstrekkes til ikke alene å gjelde skogen men *alt dyreliv og all plantevekst*. I henhold hertil er der fastsatt fredningsregler som anført nedenfor under kartskissen. Avtrykk av kartskissen med fredningsbestemmelsene er sendt skogvokteren som bor på stedet og som av skogdirektøren er pålagt å føre innseende med fredningsreglenes overholdelse og sørge for fornøden kunngjørelse.

BEKKENESHOLMEN NATURPARK

På foranledning av Statens skogvesen og etter anbefaling av Naturfredningsforeningen blev ovennevnte holme, som ligger i Tysfjorden, Tysfjord herred, Nordlands fylke, i henhold til lov om naturfredning av 25. juli 1910 og 14. juli 1916 fredet ved kgl. res. av 24. februar 1928 forsåvidt angår både plante- og dyrelivet. Fredningsvedtaket blev tinglest av Kirkedepartementet og fredningen kunngjort på vanlig vis. Videre blev Landsforeningen bemyndiget til å foreta sig det videre fornødne for å gjøre fredningen bekjent.

Bekkenesholmen har et flatemål på ca. 400 dekar. Det er en småknauset fjellholme med høider på vel 50 meter. Innimellem fjellknattene er flatere, til dels myrlendte partier. Der vokser blandingsskog av furu og bjerk og der hekker rype, årfugl og de vanlige sjøfuglearter.

Landsforeningen lot trykke plakater med fredningsbestemmelser som ovenfor under Røsvassholmen anført og fikk gjennom lensmannen i Tysfjord disse plakater

opsatt i skoler og på handels-, post- og dampskibsanløpssteder i distriktet. På holmen blev der opsatt fredningsskilter, og poståpneren i Skarberget påtok sig villig sammen med lensmannen tilsynet med fredningens overholdelse.

I løpet av sommeren og høsten 1928 er der imidlertid fra en del gårdbrukere i Tysfjord gjort innsigelse mot fredningen, idet vedkommende hevder at holmen ikke er statseiendom, men tilhører gårdene Under-Eidet på Tysfjordens østside. Saken er under behandling i Landbruksdepartementet.

DE FREDEDE PLANTEFELTER VED HJERKINN OG KONGSVOLL (DOVRE)

Gjennem legasjonen i London har fellow of the Linnean Society Mr. A. R. Proctor sommeren 1928 vært gitt tillatelse til å ta nogen «få arter» av de på statens fjellstueområder på Dovre fredede planter til bruk for hans arbeide med en ark-tisk flora for Skandinavia og Skottland.

* * *

Efter anmodning fra den *amerikanske legasjon i Oslo* har man sendt legasjonen en kort utredning om naturfredningssakens stilling i Norge, spesielt om våre nasjonalparker.

* * *

Landsforeningen har efter anmodning fra Mr. G. Bröchner sendt ham en redegjørelse for naturfredningsarbeidets stilling i Norge til bruk ved publikasjoner om naturfredningssakens stilling i Europa i engelske og amerikanske aviser og tidskrifter. Foreningen har senere fra ham mottatt eksemplarer av vedkommende aviser, hvor han har skrevet om disse ting.

Efter anmodning har Landsforeningen sendt mr. J. Beveridge, Chateau de Chazal, Frankrike, som er en gammel norgesvenn og naturvenn, der leser og også skriver godt norsk, Landsforeningens siste årsberetninger (1926—27). I sin takkeskrivelse uttaler han at han med den største glede har studert årsberetningene og håper å ville få anledning til å benytte sig av de der gitte opplysninger. Tilslutt uttaler han: «Jeg stoler på at den norske regjering vil gi større og større bidrag til naturfredningsforeningen, som arbeider med å bevare det verdifulle i vårt vakre land.» Og alt for smigrende føier han til: «Deres forening gir et godt eksempel for andre større og rikere land.»

Vi får håpe at den gamle norgesvenn, som var en personlig venn av avdøde professor R. Collett og dr. Reusch, vil få rett i sin tro på at den norske stat vil gi oss større bidrag til vern om norsk natur.

* * *

På foranledning av Landbruksdepartementet (skogdirektøren), som har anbefalt at *nasjonalparker* i medhold av landskattelovens § 26 *fritas for formues- og inntektsskatt*, har Landsforeningen innsendt til *Finansdepartementet* en fortegning over områder som ved gavebrev, kgl. res. eller ved bestemmelse av statens skogvesen er helt eller delvis fredet i henhold til naturfredningsloven av 25. juli 1910 og 14. juli 1916.

* * *

Foruten med den *svenske, danske og tyske* naturfredning, som Landsforeningen i Norge i flere år har stått i forbindelse med ved utveksling av årsberetninger og andre publikasjoner, har man gjennom legasjonen satt sig i forbindelse med *Finnland*, hvor der i 1927 blev bestemt at 11 større

og mindre områder av statens skogs- og fjellstrøk skulde utlegges til naturparker eller nasjonalparker. Likeledes er man trådt i forbindelse med den internasjonale sammenslutning for naturbeskyttelse, som har sitt kontor i Bryssel. Denne sammenslutning har som hovedhensikt å formidle samarbeidet og skaffe opplysninger om arbeidets gang innen de forskjellige foreninger.

VERN OM TREKKFUGLENE

Gjennem dr. Hj. Broch, som er «chairman» for Norge i «The international Committee for bird preservation» med hovedkontor for Europa i Bryssel, står man i intim rapport med denne verdensbevegelse, som bl. a. tar sikte på å *verne trekkfuglene under deres vandringer*. Under et møte i Genf, mai 1928, hvor også dr. Hj. Broch var tilstede, blev det besluttet at hvert enkelt lands representant skulde søke å få utvirket at de delegerte til Nasjonenes forbund optar forslag om ved internasjonal lovgivning å få vernet om trekkfuglene.

Spørsmålet blev imidlertid ikke tatt op ved siste møte i oktober 1929, men der var megen interesse for å få denne sak innbragt for Nasjonenes forbund, særlig viste de delegerte fra Danmark, Tyskland, Holland, Sveits og Kanada sig sterkt interessert. Man fant dog å burde utsette spørsmålet til neste møte. Forhåpentlig vil da også de norske utsendinger få pålegg fra de norske statsmyndigheter om å samarbeide med de øvrige kulturstater om denne sak.

Det internasjonale jordbruksinstitutt i Rom, som har tilslutning fra 74 nasjoner, har også tatt spørsmålet op om å få istand-

bragt internasjonal overenskomst for vern av fugler og spesielt av de arter som er nyttige for jordbruket.

FRA DOSENT DR. HJ. BROCH

Til

Landsforeningen for Naturfredning i Norge.

Hermed tillater jeg mig å oversende en avskrift av den på Den internasjonale komité til fuglenes bevarings møte i Genf 20.—21. mai 1928 fattede resolusjon om «official action», skrivelse fra presidenten i The International Committee for Bird Preservation 21. desember 1928 og en kort utredning av trekkfuglenes betydning spesielt for jordbruket.

Dessverre fant den norske regjering «ikke tilstrekkelig grunn til å foranledige utferdiget instruks for Norges delegasjon til Folkeforbundets forsamling til å opta forslag om internasjonal fuglebeskyttelse».

Jeg finner å burde henlede Landsforeningens oppmerksomhet på saken, da jeg er på det rene med at vi står overfor en internasjonal aksjon hvor det vilde være mere enn beklagelig om Norge holder sig utenfor, da vårt landbruks vitale interesser er intimt knyttet til trekkfuglespørsmålene.

Ærbødigst

Dr. Hjalmar Broch.

Recommendations for official action.

The Conference believes that, owing to the diversity of legislation and of custom in the different countries, the best chance of promoting international agreement which would be acceptable to a large number of States and also effective for the protection of birds, is to confine its recommendations to two very definite proposals which it suggests might be considered by an International Conference.

The first proposal is intended to protect

migratory birds during what is for them the most important season of the year, namely while on their way to and while in their breeding haunts; but the Conference recognizes that there must be some exceptions to complete protection and this must be left for future settlement.

The second proposal is intended to prevent the destruction of birds by oil pollution in navigable waters.

The Conference accordingly recommends:

1. That a Conference of Government delegates should be summoned either under the auspices of the League of Nations or in any other way considered appropriate, with full powers to sign an international convention embodying the following provisions:

That to protect migratory birds during the period of their spring migration and while engaged in rearing their young, all shooting, trapping or other destruction of birds, together with their sale or exposure for sale, shall cease not later than March 1 in Europe, Asia and North America, and not later than September 1 in countries in the southern hemisphere, and that such prohibition shall continue until the opening of the shooting season in the autumn. In countries north of 53° latitude North, moderate spring shooting may be allowed through government licence for about twenty days on account of the different climatic conditions.

2. As an aid towards the attainment of such an international agreement the Conference respectfully invites the International Agricultural Institute at Rome to publish a short report containing a summary of the information in its possession on the value of birds to agriculture.

3. That, as recommended by the preli-

minary conference of experts from thirteen countries held at Washington in 1926, a conference of government delegates be summoned for the purpose of drawing up an international convention on oil pollution of navigable waters, because of the great loss of birds through oil pollution.

The Conference asks its chairman to request the Secretary-General of the League of Nations to call the attention of the Council of the League to the recommendations for official actions Nos. 1 and 3.

Furthermore, be it resolved that the chairman of each national section of the Committee shall be asked at once to communicate with his government and urge that favourable action be taken on the subject of these official recommendations.

(Vedtatt i The International Committee for Bird Preservation 21. mai 1928.)

Det internasjonale fuglearbeide.

20. og 21. mai 1928 var The International Committee for Bird Preservation sammenkalt til møte i Genf. Samtlige tilsluttede land hadde sendt sine representanter. Den fulltallige komité under ledelse av presidenten professor T. Gilbert Pearson (New York) tok op til drøftelse det spørsmål som først og fremst står på dagsordenen, den internasjonale behandling av trekkfuglene.

Det er en alment kjent og anerkjent sak at særlig trekkfuglene spiller en umåtelig rolle for landenes aker- og skogbruk. De anstillede undersøkelser i andre land viser trekkfuglenes enorme betydning og klarlegger at deres rolle som matvilt er ganske underordnet i forhold til deres betydning som landmannens utrettelige hjelpere i kampen mot skadedyr (insekter, snegler, smågnagere). I Norge synes dog dette for-

hold beklageligvis ikke å være nok kjent og påaktet.

Trekfuglespørsmålene er internasjonale i langt høiere grad enn de fleste andre. Fugler som f. eks. våre lerker ødelegges i tusener og atter tusener i Spania og Italia; hos oss forfølges de heldigvis ikke, men likevel tenker de færreste over, at et lerkepar i sommerens løp takker for gjestevennligheten hos oss ved å fri landmannen for tusener av skadeinsekter og at en sterkere desimering av lerker og andre av våre nyttige trekkfugler rett og slett vil bety ulykke, uår for landbrukeren. *I den internasjonale komité i Genf var det enstemmighet om at trekkfuglespørsmålet må tas op og behandles internasjonalt, og man vedtok å søke saken bragt inn for Nasjonenes forbund.* Henvendelse blev gjort herom; men den norske regjering fant dessverre ikke å kunne gi sine utsendinger nogen instruks i sakens anledning. Dette er så meget mer beklagelig som trekkfuglenes internasjonale behandling er av større, mere vital betydning for landbrukerne i Norge enn i mange andre land. Vår bondebefolkning arbeider under særlig tunge kår, ikke minst på grunn av de spredte befolkningsforhold; man har av denne grunn ikke den lettere adgang til å nytte ut tekniske (kjemiske og andre) hjelpemidler mot skadeinsekter som tettere bebyggelse gir. Hos oss er småfuglene det eneste fullt effektive middel, og det er ikke for meget sagt at deres beskyttelse er et livsspørsmål for det norske landbruk. Det var derfor med glede, både Norges og Sveriges representanter hilste komitéens enstemmige beslutning om å søke saken bragt frem i Nasjonenes forbund — og det er derfor en stor skuffelse at saken hittil er avvist av våre statsmyndigheter.

Fredet furu (Kruktall) Romedal, Hedmark

Man var i komitéen opmerksom på at det har hersket en misforståelse med hensyn til det internasjonale fuglearbeides natur. Mange — kanskje især blandt jegere og motehandlere — har feilaktig oppfattet arbeidet derhen, at det går ut på en kritikklos fredning av alle fugler mot enhver efterstrevelse. Ordet «*Protection*» i den internasjonale sammenslutnings navn har vel gjort sitt til denne misforståelse og besluttet derfor forandret til «*Preservation*». Arbeidet går ganske visst ut på å hindre at ennu eksisterende ville fuglearter ryddes helt ut; men det tar på den annen side sikte på å regulere jakten på en sådan måte, at den blir rimelig og gir sikkert utbytte. Gjennom opprettelsen av fredningsområder (reservasjoner, «sanctuaries») har flere land nu skaffet sitt fuglevilt ste-

der hvor det er skjermet mot enhver efterstrevelse, og dette har gitt full valuta i form av sterkt øket tilgang på fuglevilt i alle tilgrensende områder. Man ser derfor også i U. S. A., England, Sveits, Tyskland og andre land at jegerne mannjevnt slutter sig til bevegelsen og at den eneste motstand skriver sig fra uvitende og forståelsesløse tyvskytttere og rovjegere som jager for motehandlernes regning. Bl. a. i U. S. A. har man derfor også funnet det lønnsomt å møte disse lovbrøyttere med et sterkt jaktpoliti. Uten tvil vilde også vårt land være vel tjent med lignende foranstaltninger, så våre jaktlover blev respektert. Selv om disse ikke er fri for store og følbare mangler, vilde landets viltstamme utvilsomt stått bedre, om lovene blev hevdet og respektert helt ut.

Mange jaktbare fugler er trekkfugler, og også for dem gjelder det at lovbestemmelsene i de forskjellige interesserte land fastsettes under gjensidig hensyntagen. Arbeidet herfor er tatt op med styrke i andre land.

Det er å håpe at møtet i Genf med alle dets grundige, saklige drøftelser må ha bidratt til å øke og utdype samarbeidet internasjonalt i fuglespørsmålene, og at Norge må våkne op og komme med, så det kan gjøre våre landbrukeres og jegeres interesser gjeldende. Ellers vil denne sparing av skillingene komme til å koste oss mangen stor daler.

Hjalmar Broch.

JAKTLOVEN

Heller ikke i 1928 blev jaktloven avgjort i Stortinget. Den er fremdeles til overveielse i Stortingets skog- og vassdragskomité. I løpet av 1928 er der til Land-

bruksdepartementet innkommet en rekke forestillinger fra fylker, foreninger og enkeltpersoner angående bl. a. fredning av *villrein*. Saken har også vært behandlet i en rekke avis- og tidsskriftartikler. Samtlige henvendelser, som Naturfredningsforeningen har vært gitt anledning til å gjøre sig bekjent med, er av Landbruksdepartementet sendt vedkommende stortingskomité. På henvendelse er foreningen gitt anledning til påny å gjøre våre synsmåter gjeldende ved muntlig redegjørelse for den samlede skog- og vassdragskomité, når den har tatt spørsmålet op til endelig behandling.

Interessen for å få vernet om den siste rest av Norges *bjørnestamme* er voksende. Et interessert medlem av vår forening har således lovet å ville yde kr. 100.00 pr. år i 5 år til erstatning for mulig skade forvoldt ved bjørn. Den norske jeger- og fiskerforening har også som bekjent innsendt forslag om fredning av bjørnen og erklært sig villig til å erstatte skade forvoldt ved bjørn. Naturfredningsforeningen har gitt dette forslag sin støtte, uten dog å kunne stille nogen pengegaranti.

Forøvrig henvises til årsberetningene for 1926 og 1927.

MOSKUSOKSEN PÅ ØST-GRØNLAND

I desember 1926 (se årsberetningen for 1927) sendte Naturfredningsforeningen en forestilling til Utenriksdepartementet med henstillen om så snart som gjørlig å foranledige utferdiget bestemmelser sikende til å *verne om moskusoksen på Øst-Grønland*. Foreningen har iår rettet en fornyet henvendelse til Utenriksdepartementet om denne sak og har begrunnet håp om at saken nu blir optatt til løsning.

Storgran ved Finneveien. «*Maries Minde*», Solor.

ÅRSBERETNING FOR 1928 FRA ØSTLANDSKE KREDSFORENING

Pr. 1. januar 1928 har Østlandske Kretsforening 72 livsvarige og 138 årsbetalende medlemmer, tilsammen altså 210 medlemmer.

På generalforsamlingen gjenvalgtes de uttredende medlemmer dosent *Hanna Resvoll-Holmsen* og oberstløytnant *K. G. Gleditsch*. Suppleantene for styret og for kasserer, revisor og sekretær, d'hr. advokat *A. Heyerdal*, sekretær *J. Printz* og premierløytnant *A. Printz* gjenvalgtes. Sekretærens adresse er: Fritznersgate 17, Oslo, formannens: Vettakollen i Aker.

Der fremlagdes årsberetning og revi-

dert regnskap, hvortil generalforsamlingen intet hadde å bemerke.

Foruten å fortsette med vanlige fredningsarbeider besluttet det efter styrets forslag å søke å få utgitt spesialskrifter om

*Tofteholmen
og Junkerdalsura.*

Arbeidet med en geologisk-botanisk beskrivelse av Tofteholmen er langt fremskredet og vil kunne ventes trykt i 1929. Beskrivelsen av Junkerdalsura er som nevnt ferdig, se s. 20, og følger som bilag.

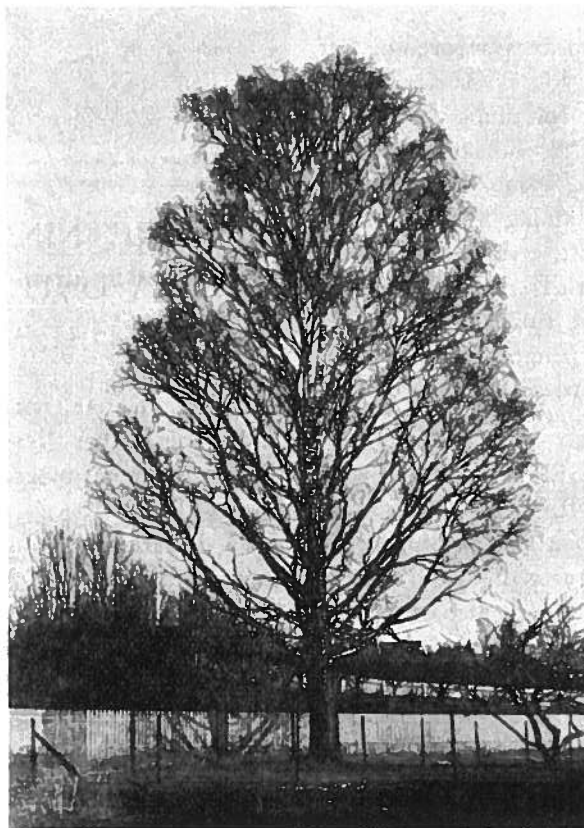
Dessuten blev det bestemt at styret skulde søke utarbeidet en kort redegjø-

relse om naturvern i Norge til bruk ved skolene. Man håper i 1929 også å få ferdig dette skrift.

Oversiktskart med fortegnelse over naturfredede områder er ferdig og trykt i denne årsberetning.

Tidsskriftet «Norge» som Østlandske Kretsforening redigerer og utgir har i 1928 vist nogen fremgang i abonnenttall og økonomi. Redaktør *Munthe-Kaas* fratrådte som redaktør, og redaksjonen besørgeres nu av dosent *Hanna Resvoll-Holmsen* med assistanse av professor *W. Werenskiold* og dosent *A. Hoel*.

Styret tillater sig å takke redaktør

I' fredet hjørn ved Riis

Munthe-Kaas for hans interesserte og dyktige arbeide som redaktør av «Norge» i de forløpne år.

Tidsskriftet vil fortsette å utkomme og vil bli redigert i samme ånd og med samme utstyr som hittil. Alt redaksjonsarbeide, annonsesamling m. v. vil som hittil bli utført gratis. Foreningen har begrunnet håp om at tidsskriftet i 1929 vil gi overskudd til bruk for andre naturfredningspublikasjoner. Gjennom «Norge» når man et nytt publikum, deriblandt ca. 50 skoler, hvorved interessen for naturvernet økes. Fra inn- og utland har styret mottatt meget rosende uttalelser om «Norge». Vi håper på fortsatt støtte ved abonnement, annonser, artikler, og tillater oss herved å fremføre *vår beste takk for den støtte som enkeltmenn og firmaer har ydet vårt tidsskrift i form av bidrag, annonser, artikler.*

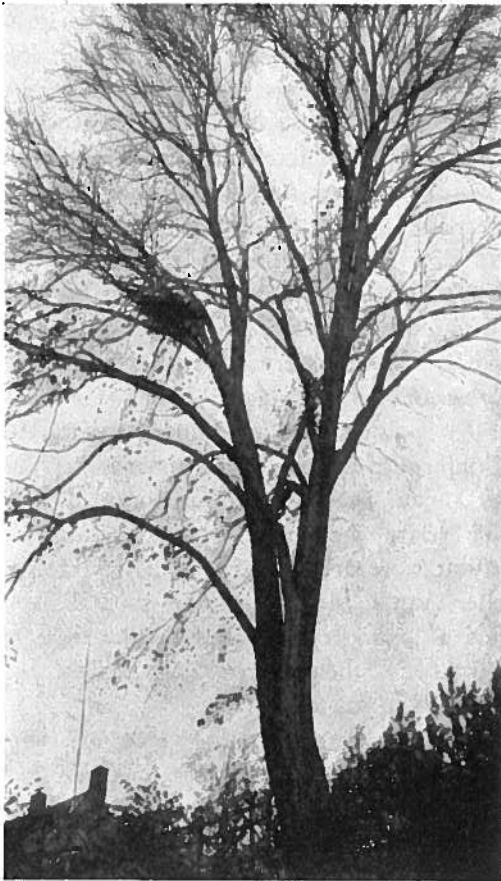
* * *

Formannen holdt efter anmodning våren 1928 foredrag om naturfredning i eget og andre land med lysbilleder for *Bondeungdomslaget* i teatersalen (Det norske teatret) og høsten 1928 for *gymnasiesamfundene ved Vestheim og Frogner skoler* i Vestheim skoles gymnastikksal.

Docent fru *Hanna Resvoll-Holmsen* har i 1928 holdt 8 forskjellige foredrag om naturvern og herhenhørende spørsmål i forskjellige foreninger i Oslo, bl. a. i *Oslo Folkeakademi*, foreningen til *Dyrenes beskyttelse* m. fl.

GUTULIVOLA

Overkonduktør *H. L. Vinje* henledet i skrivelse av 30. mars 1928 foreningens oppmerksomhet på en efter hans mening «aldeles vidunderlig fjellskog som aldri skal være rørt hverken med sag eller øks»

Fredet alm. Madsrud Allé, Oslo

inne ved grensen mot Sverige øst for Fæmund. Særlig omtaltes *Gutulivolas* vestskråning. Bestanden er overveiende furu med litt rogn og bjerk. Der var meget hare, mange hakkespetter og en rik flora.

Overkonduktør Vinjes innmelding blev sendt Landbruksdepartementet 14. mai 1928 med henstilling om at den norske stat (statens skogvesen) vilde frede et ca. 53 km.² stort skogstykke fra Gutulivola og sydover langs grensen.

Saken blev av skogdirektøren sendt Fæmund skogforvaltning, som opplyser at den er enig i at skogen ved Gutulivola er

«en severdighet. Den består for en stor del av sågodtsom urørt skog, hovedsakelig furu, og til dels store dimensjoner og i tretette bestand». — — — Skogforvalteren opplyser videre at også tidligere har denne skog vært foreslått fredet, idet daværende cand. real. Oscar Hagem i 1916 foreslog et noget mindre stykke (ca. 17 km.²) av nevnte skog fredet. Det blev av økonomiske grunner avslått dengang, idet skogen blev taksert til en verdi av kr. 170 000.00.

Av samme grunn finner heller ikke Landbruksdepartementet i sin svarskrivelse av 1. juni 1928 nu å burde foranledige at der treffes bestemmelse om fredning av såvidt store arealer, som av d'hr. Hagem eller Vinje foreslått. Etter skogtaksasjonen av 1916 representerer nevnte skog en verdi av henholdsvis 170 000.00 og 550 000.00 kr.

Skogdirektøren har dog «anmodet skogforvalteren om å overveie om det kan være hensiktsmessig å gå til fredning av et noget mindre område».

Det kan således ennu være håp om å få naturfredet et stykke av denne efter flere sakkyndiges mening sjelden vakre urskog.

FREDET PLANTEFELT VED VERSVIK

Overlærer Joh. Dyring henledet i brev av 19. mars 1925 Naturfredningsforeningens oppmerksomhet på at 2 orkidéer *Cypripedium Calceolus* fruesko *) eller St. Olavs bolle, og *Ophrys Myodes* flueblomst **), som tidligere hadde forekommet i ganske stor utstrekning i traktene syd for Porsgrund var gjenstand for rovpukning og stod i fare for å bli utryddet. Der opplystes bl. a. at en enkeltmann hadde

*) *Fruesko* har store gule og brune tøffellignende meget vakre blomster.

**) *Flueblomsten* har mindre blomster som sitter spredt opover stilken; navnet kommer av at den i grønt og brunt sjatterte vakre blomst ligner en flue — eller edderkopp. Der finnes kun denne ene art her i landet.

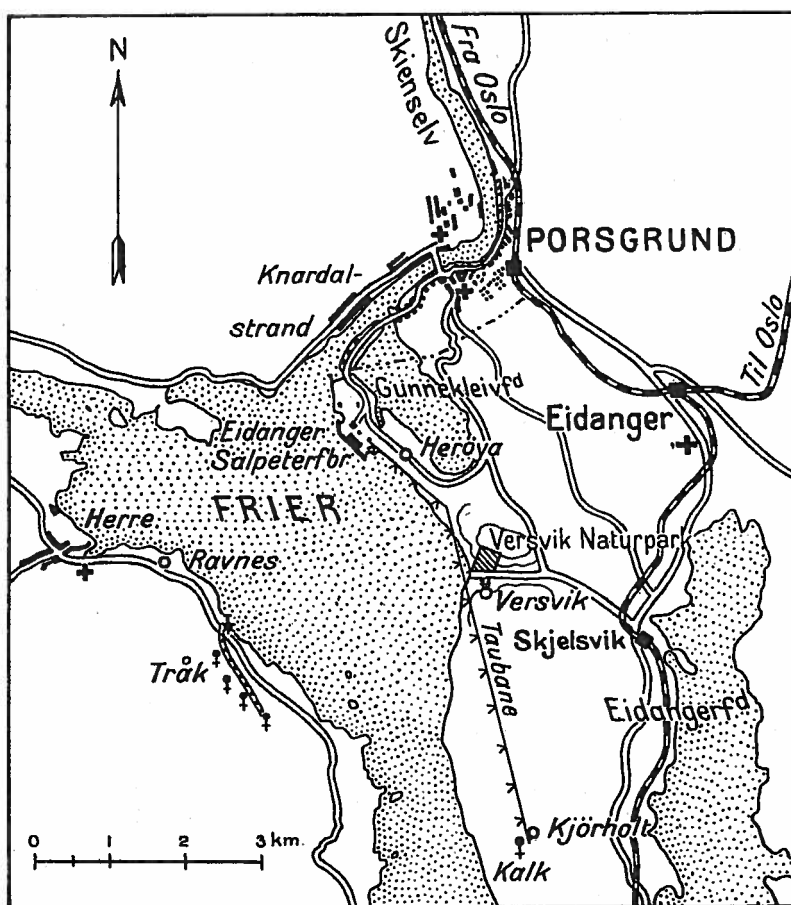
Ogårdsvollen (N. Fløgenseter), Våler i Solor

tatt ca. 100 planter med rot og plantet dem i sin have, hvor de selvfølgelig snart vilde gå til grunne, og at ordføreren i Eidanger, Wersvick, hadde fredlyst disse orkidéer på sin eiendom Versvik ved Frierfjorden, men at der fremdeles var fare for utryddelse.

Naturfredningsforeningen henvendte sig som følge av disse opplysninger til hr. K. Wersvick, som viste sig å være meget interessert i å få orkidéene fredet. Da så Norsk Hydro slog sig ned på Herøya og anla Eidanger Salpeterfabrik — ikke langt fra Versvik — blev faren enda større, sam-

tidig som eiendomsprisene gikk i været og gjorde kjøp av grunn uoverkommelig for foreningen uten økonomisk støtte utenfra. Sommeren 1928 undersøkte dosent *Hanna Resvoll-Holmsen* forholdene på stedet og anbefalte inntrengende at et område i den bratte sydskråning ved gården Versvik, hvor disse orkidéer ennå forekom i adskillige eksemplarer, blev fredet. Fra eieren fikk man samtidig et i forhold til de stadig økende eiendomspriser meget gunstig tilbud om salg til foreningen av et område på 10—12 mål.

Foreningen satte sig derefter i forbindelse

Fredet plantefelt ved Versvik

FRUESKO. *Cypripedium Calceolus*

med *Norsk Hydro*, som med stor elskværdighet gikk med på å kjøpe det omhandlede stykke «i naturfredningsøiemed» og forpliktet sig til at eiendommen «ikke kan utnyttes på annen måte, så lenge Naturfredningsforeningen ønsker å opprettholde denne klausul på eiendommen». Samtidig underrettet *Norsk Hydro* om at selskapet var villig til «å holde gjerde omkring eiendommen».

Alle naturvenner, og spesielt blomsterelskere, vil være *Norsk Hydro* takknemlig for dens generøse og forståelsesfulle handling, som forhåpentlig for en lang fremtid vil sikre landet et vernet voksested for disse vakre og sjeldne orkidéer.

RIISBJERKEN

VED RIIS I VESTRE AKER

Billede, se s. 28.

På foranledning av redaktør *Fredrik Ramm* er en ca. 100 år gammel, høi, slank og symmetrisk vokset bjerk på hans eiendom *Riishagen*, g.nr. 41, br.nr. 232 av Riis

hovedgård i Vestre Aker fredet ved kgl. res. av 22. juni 1929 i henhold til § 1 i lov om naturfredning av 25. juli 1910 og 14. juli 1916. Eierne har erklært sig villig til å ha tilsyn med treet.

KRULLTALL

VED VESTRE AASEN I ROMEDAL,
HEDMARK

Billede, se s. 26.

På foranledning av eieren, gårdbruker *L. P. Aasen*, er en vakker furu — en «krulltall» — fredet ved kgl. res. av 22. juni 1929 i henhold til lov om naturfredning av 25. juli 1910 og 14. juli 1916.

Tallen som står på vestre Aasens grunn i Romedal Åsbygd er ca. 10 m. høi. Stammens omkrets i brysthøide er 3.27 m. Stammen deler sig efterhvert i 7 mindre stammer med 30—40 m.s tverrmål. Den regelmessig vokste krone er ca. 10 m. i omkrets og ca. 5 m. høi. Eierne har erklært sig villig til å ha tilsyn med treet.

MADSERUDALMEN, OSLO

Billede, se s. 29.

På foranledning av fru *Kirsten Rolfsen*, villa Kjeldsbæk, Madserud allé nr. 17, Oslo, er en harmonisk utviklet, frittstående vakker alm fredet i henhold til naturfredningsloven av 25. juli 1910 og 14. juli 1916. Almen har i brysthøide en omkrets på ca. 3.40 m. Eierne har erklært sig villig til å ha tilsyn med treet.

FURU

VED VEIGAFFELEN MELLEM SOLVEIEN
OG FURUBRÅTVEIEN, NORDSTRAND

Ved beslutning av Akers formannskap er en stor vakker furu ved veibanen i skillet

mellem ovennevnte veier fredet i henhold til naturfredningsloven av 25. juli 1910 og 14. juli 1916. Akers beplantningsvesen har erklært sig villig til å ha tilsyn med treet.

MARIES MINDE

Billeder, se s. 27 og 30.

Ved gavebrev av 25. april 1928 har karttegner A. Øgård «skjenket Landsforeningen for naturfredning i Norge en nu skogbevokset havnehage, areal 24.3 ar, beliggende ved Øgårdsvollen, Nordre Fløgen seter, Våler, Solør på de betingelser at *naturen blir overlatt til sig selv*».

Skogbestanden er vesentlig gran og or, et par asper og bjørker. Kun en gran i kanten av «Finneveien» — som er ca. 70 år — har anseelige dimensjoner. — Granens omkrets 1 m. over roten er 1.60 m. Forøvrig er det mest småskog, men på første-klasses bunn. Parsellen som har gr.nr. 61, br.nr. 27 er gitt navn av *Maries Minde* efter giverens nylig avdøde hustru. Skyll-delingsforretning, skjøte, tinglest 1. novbr. 1927 og kart medfulgte. Parsellen som er en del av Fløgenseteren, ligger i Kynnas dalføre ved den gamle ferdselsvei «Finneveien» som fra Våler fører nordøstover forbi Risberget til Gravberget, nær grensen mot Sverige.

Et smukkere minnetegn kunde den gamle karttegner og naturvenn ikke ha reist over sin hustru enn dette levende minnesmerke, et stykke natur overlatt til sig selv i fri vekst og naturlig død.

Flueblomst. *Ophrys Myodes*
Fra plantefeltet ved l'ersvik, se s. 30-32.

Naturfredningsforeningen er meget taknemlig for denne vakre gave og skal la det være sig maktpåliggende å sørge for at giverens efterlignelsesverdige tiltak kan bli respektert.

Giveren har for sin levetid erklært sig villig til å ha tilsyn med skogstykket.

* * *

GENERALFORSAMLING

i Østlandske kretsforening for naturfredning vil bli avholdt lørdag 9. mars kl. 1½ (13½) em. på Universitetet, fakultetsværelset i urbygningens 1. etasje.

Oslo, februar 1929.

K. G. Gleditsch.

ØSTLANDSKE KRETSFORENING AV LANDSFORENINGEN FOR NATURFREDNING I NORGE

MEDLEMSFORTEGNELSE PR. 1. JANUAR 1929.

A. Æresmedlem: Thb. Heyerdahl.

B. Livsvarige medlemmer (kr. 40.00 en gang for alle).

Aall, Hans, direktør, Bygdøy.
Andresen, Joh. H., fabrikkseier, Skøyen.
Berg, Jens W., verkseier, Glasmagasinet, Oslo.
Berg, Nils Chr., verkseier, Jevnaker.
Broch, H., dr., dosent, Oslo.
Bronn, Olaf, grosserer, Bestun.
Bronn, Thorleif, cand. jur., Bestun.
Bruun, Eskild, høiesterettsadvokat, Oslo.
Bryn, Alfred J., ingeniør, Tostrupgården, Oslo.
Buskerud Jæger- og Fiskerforening, Drammen.
Børs, Otto, direktør, Narvesens kiosk., Oslo.
Det kgl. selskap for Norges Vel, Oslo.
Diesen, Bredo, tannlæge, Oslo.
Drammens og Oplands Turistforening, Drammen.
Eitzen, Camillo, Oslo.
Fett, Harry, riksantikvar, Akersgt. 42, Oslo.
Friluftsklubben, Oslo.
Gleditsch, Johanne, frøken, Oslo.
Grøndahl, Anders, boktrykker, Slemdal.
Gulbranson, C., oberst, Narvik.
Hals, Hans, Stockholm.
Hansson, Chr., direktør, Bygdøy.
Hansson, Dagny, fru, Bygdøy.
Hartmann, G., ingeniør, Oslo.
Heiberg, Axel, konsul, Lysaker.
Hesselberg, Sigurd, grosserer, Oslo.
Heyerdahl, Anton, advokat, Oslo.
Heyerdahl, F., direktør, Aker.
Hoel, Adolf, dosent, Oslo.
Huitfeldt, Hans, læge, Oslo.
Ingier, Alexandra, dr. med., Oslo.
Juell, Chr., stadsdyrlæge, Kr.sand.
«Kjenn Ditt Land» (Centralforeningen),
Kr. Augustsgt., Oslo.
Kjos-Hanssen, distriktsdyrlæge, Egersund.
Klingenberg, H. O., advokat, Oslo.
Kongsberg formannskap, Kongsberg.
Krøtø, O., tannlæge, Oslo.

Lid, Johannes, konservator, Oslo.
Lindboe, Einar, læge.
Lund, Otto, forstkandidat, Oslo.
Løvenskiold, Carl, forstkandidat, Oslo.
Løvenskiold, Harald, godseier, Vækkerø, Lysaker.
Mathiesen, H., kammerherre, Oslo.
Mustad, Else, fru, Aker.
Mustad, Wilhelm, fabrikkseier, Oslo.
Møystad, H., godseier, Elverum.
Nansen, Aleksander, advokat, Oslo.
Narvesen, B., direktør, Ringeby.
Nordstrands Vel, Nordstrand.
Norsk Hotel- og Restaurantforbund, Oslo.
Nygaard, Constance, f. Wiel, Oslo.
Nygaard, W., forlagsbokhandler, Oslo.
Nyquist, Arild, skibsreder, Oslo.
Olsen, Rudolf, skibsreder, Oslo.
Printz, Jens, sekretær, Bogstadveien, Oslo.
Quille, Borghild, fru, Oslo.
Qvale, Finn, major, Oslo.
Ringnes, Ellef, bryggerieier, Oslo.
Saxlund, E., advokat, Oslo.
Sejersted, H. N., overingeniør, Oslo.
Selskapet for Nordstrands Vel, Norstrand.
Skogdirektørens kontor, Departementet, Oslo.
Stamsø, H., sekretær, Oslo.
Stang, J. B., skibsreder, Oslo.
Steen, Johan, grosserer, Oslo.
Stenersen, Gudmund, maler, Oslo.
Strøm, K. Münster, Oslo.
Thoresen, Ole R., skibsreder, Oslo.
Treschow, F., godseier, Larvik.
Turistforening, Den norske, Oslo.
Wedel-Jarlsberg, Mathilde, fru, Oslo.
Wilse, A. B., fotograf, Handelsbygningen.
Young, fru, godseier, Vettakollen.
Ødegård, Axel, direktør, Slemdal, V. Aker.

C. Årlig betalende medlemmer (kr. 4.00 pr. år).

Aagaard, Birger, fiskeriinspektør, Oslo.
Aars, Sophus, kgl. fullmektig, Oslo.
Andersen, G., direktør, Oslo.
Andersen, Thomas, premierløytnant, Oslo.
Bang, Eilif, disponent, Oslo.
Bang, Olaf, depotchef, Oslo.
Barlag, Th., kaptein, Oslo.
Barstad, Ketil, sekretær, Oslo.
Bentzen, B. E., kaptein, Oslo.
Berg, Rolf A., kjøpmann, Drammen.
Bjanes, landbruksdirektør, Landbruksdep., Oslo.
Bjørstad, Erling, kaptein, Oslo.

Bonnevie, Kristine, professor, Oslo.
Breen, Olav, byråchef, Høvik.
Christensen, Chr., bryggerieier, Larvik.
Christensen, I. E., fylkesmann, Leikanger i Sogn.
Christiansen, Thea, frk., Kristiansand.
Conradi, Th., Oslo.
Dahl, Dagfinn, advokat, Engerjordet, V. Aker.
Dannevig, Alf, cand. real., Arendal.
Dehn, E., cand. polit., Kjøbenhavn.
Delphin, Kr., overrettssakfører, Oslo.
Drangeid, Olav, skogforvalter, Jønsberg, Stange.
Dyring, Joh., overlærer, Bekkelagshøgda, Oslo.

Eckhoff, fru Sigrid, Volden i Slidre.
 Eliesen, Iver L., kontorchef, Sandefjord.
 Engelstad, K. I. F., generalfelttøimester, oberst, Oslo.
 Fauchald, K., ekspedisjonschef, Oslo.
 Fleischer, Carl, o.r.sakfører, Oslo.
 Flood, Johannes, apoteker, Rikshospitalet, Oslo.
 Foss, A., diplomingeniør, Oslo.
 Friid, redaktør, Skøyen st.
 Hjelm-Friis, overrettssakfører, Oslo.
 Giertsen, Giert, direktør, Oslo.
 Gleditsch, K. G., oberstløytnant, Vettakollen.
 Grahm, Odd, premierløytnant, Oslo.
 Gran, H. H., professor, Slemdal i Aker.
 Grimeland, B. A., skolebestyrer, Oslo.
 Gulbrandsen, Carl, grosserer, Oslo.
 Gulbranson, Joh., kriminaldommer, Vettakollen.
 Hagene, G., premierløytnant, Oslo.
 Halset, Martin, Oslo.
 Hansen, Kaja, tannlæge, Oslo.
 Hartvig, P., læge, Kragerø.
 Haug, Hans, forstmester, Larvik.
 Haug, Therese, frk., Drammen.
 Heber, fru advokat, Vettakollen.
 Hegermann, Bernt, Høvik st.
 Heim, Ant., direktør, Oslo.
 Helm, Bjarne, kontorchef, Nordstrand.
 Hertzberg, H. K., kaptein, Vettakollen.
 Hilden, John, sekretær, Oslo.
 Hoffstad, O. A., skolebestyrer, Sandefjord.
 Holmenkollen Vel, bankchef Parmann, Besserud.
 Huitfeldt-Kaas, Hartvig, ferskvannsbillog, Aker.
 Høegh, Aug., apoteker, Fredriksstad.
 Høegh, Hans C., blomsterhandler, Oslo.
 Iversen, Gustav, bankchef, Larvik.
 Jebe, Fredrik, assessor, Oslo.
 Jensen, Eskild, disponent, Vinderen.
 Jensen, ingeniør, Gulsbogen, Drammen.
 Jørstad, Ivar, statsmykolog, Oslo.
 Kaldor, H., sogneprest, Romedal.
 Kildal, W., forstmester, Maridalen.
 Kiær, Johan, professor, Oslo.
 Kiær, A., fhv. førstebibliotekar, V. Aker.
 Klomsæt, Sigurd, lærer, Drangedal.
 Knudsen, Magnus, grosserer, Arendal.
 Korterød, A., sekretær, Oslo.
 Kvisgård, Kåre, kaptein, Oslo.
 Lindemann, læge, Oslo.
 Lindvik, Adolf, professor, Oslo.
 Lynge, B., dr., Oslo.
 Meidell, P., grosserer, Oslo.
 Moe, Elias, overgartner, Oslo.
 Morgenbladet, Oslo.
 Munthe Kaas, E., redaktør, Oslo.
 Münster, Ths., bergmester, Bygdøy.
 Møinichen, dr., Midtstuen San., V. Aker.
 Natvig, H., dr., Oslo.
 Nergaard, Olav, skogeier, Åsta.
 Nielsen, C. E., telefondirektør, Drammen.
 Nilson, Robert, skibsreder, Oslo.
 Nordhagen, Joh., overlærer, Oslo.
 Olsen, Carl, postfullmektig, Oslo.
 Olsen, Carl, cand. jur., lensmann, Hurum.
 Omsted, Carl, sekretær, Oslo.
 Ording, Jørgen Fredrik, cand. mag., Sarpsborg.
 Orning, O. Chr., overrettssakfører, Drammen.
 Oslo militære samfund, major Broch, Oslo.
 Printz, Axel, premierløytnant, Oslo.
 Prytz, Eiler Krog, gullsmed, Oslo.
 Qvigstad, premierløytnant, Mo i Rana.
 Ramm, redaktør, Vinderen.
 Refsum, Thorleif, diplomingeniør, Smestad, V. Aker.
 Resvoll, Thekla R., dr., Bestun.
 Resvoll-Holmsen, Hanna, dosent, Vettakollen.
 Ringnes, Chr. M., direktør, Oslo.
 Rolfsen, Rolf, avdelingschef, Oslo.
 Rolfsen, fru Kirsten, Oslo.
 Ruden, Ivar, skoginspektør, Sandvika.
 Ruud, Tidemand, lektor, Drøbak.
 Sakshaug, A., skogforvalter, N. Aurdal.
 Salvesen, Sigvald, Åmli.
 Saxlund, M., fhv. skogdirektør, Drøbak.
 Schanke, A., skogforvalter, Kongsvinger.
 Schiørn, Karl, overlærer, Tønsberg.
 Sem, Elise, h.r.advokat, Holmenkollen.
 Sire, Niels, kaptein, Høvik.
 Slemdals, Vinderen og Vettakollens Vel, kapt. Lous, Vinderen.
 Spjeldnæs, kaptein, Oslo.
 Steenstrup, P. S., Oslo.
 Stokke, C. A., Oslo.
 Strøm, O., overlærer, Oslo.
 Svae, H., kaptein, Oslo.
 Sverdrup, Helga, frøken, Oslo.
 Sørbye, Birgitte, frøken, Oslo.
 Tandberg, G., landbruksdirektør, Oslo.
 Traaen, A., dosent, Ås.
 Tharaldsen, H., fhv. lærer, Lillestrøm.
 Tveter, Haakon, Aker.
 Ulvig, Elisa, frøken, Oslo.
 Voksenkollens Vel, Waaal, Jacob, Oslo.
 Walle, A. Th., sersjant, Oslo.
 Watnelie, Gunnar, lektor, Sarpsborg.
 Ween, Thorolf, kaptein, Bekkelagshøgda.
 Welhaven, J. A., byråchef, Nordstrand.
 Werenskiold, W., professor, Lysaker.
 Wessel, fru generaldirektør, Sarpsborg.
 Wiborg, Justus, ingeniør, Kalvild pr. Lillesand.
 Wiborg, Kathinka, fru, Lillesand.
 Wold, Karsten, kaptein, Oslo.
 Ytterbøe, S., overlærer, Sandefjord.
 Zimmer, A., generalintendant, oberst, V. Aker.
 Øgård, A., karttegner, Oslo.
 Øyen, Toralf, kaptein, Vinderen.

ÅRSBERETNING FOR 1928 FRA ROGALANDS KRETSFORENING

(Gjelder fra stiftelsesdagen ³⁰/₁ 1928 til ¹/₁ 1929).

Efter skriftlig anmodning fra direksjonen for *Stavanger Museum* til overmaskinist *Ole Isaksen* om å stifte en naturfredningsforening i Rogaland i tilslutning til landsforeningen for naturfredning, påtok Isaksen sig arbeidet, og i juni 1927 samledes endel interesserte på museet, for i overvær av landsforeningens formann oberstløytnant Gleditsch, å stifte foreningen.

Man drøftet de av Isaksen fremlagte lovutkast. En lovkomité blev opnevnt, og den 30. januar 1928 fremmøtte 19 av de 36 herrer og vedtok de av Isaksen utarbeidede lover med et par endringer. Til styre valgtes: Overmaskinist *Ole Isaksen* formann, avdelingschef Anders Bærheim næstformann, avdelingsingeniør *S. Evensen* sekretær, materialforvalter L. A. R. Ådnesen kasserer og postekspeditør Oscar Svensen hjelpkasserer. Varamenn: Barbmester Erling Torgersen, overtollkontrollør I. Todnem og kjøpmann Arthur Tønnessen. Til revisorer valgtes: Grosserer John Dahle og kjøpmann Th. Fjermestad.

I første styremøte opsatte man et arbeidsprogram som styret i efterfølgende 16 styremøter har fortsatt å bygge på og søkt å greie ut så godt som tiden og de ringe pengemidler tillot.

1. Der blev først utsendt et trykt opprop til 210 folkeskolelærere i Rogaland fylke med anmodning om atter og atter å advare skolebarna mot egg-rov.

2. For å skaffe foreningen forbindelser utenfor Stavanger, blev der skrevet til en rekke kjente menn, fredningsvennlige kommuner, ungdomslag etc. rundt i fylket med anmodning om å delta i arbeidet.

3. Trykte agitasjonscirkulærer sendtes til ca. 900 gårdbrukere som gjennom Stavanger Museum har fredet sine eiendommer rundt i fylket, særlig på Jæren. Under forutsetning av generalforsamlingens approbasjon tilbyr styret disse gårdbrukere medlemsskap for 50 øre året. Landsforeningens formann har intet å innvende mot at sådan kontingent opsettes for landboeres vedkommende, og medlemsmøte av 27. april anbefaler ordningen.

I hensikt å gjøre kretsens og foreningens grunnsyn og arbeidsmål kjent blandt det store publikum, besluttet man å utarbeide en oversikt over naturfredningsarbeidets resultater og mål i Norge og i utlandet. Gjennom våre legasjoner og generalkonsulater har styret skrevet til følgende land med anmodning om opplysninger: Danmark Sverige, Finnland, England, Tyskland, Belgien, Holland, Frankrike, Østerrike, Ungarn, Italia, Spania, Estland, Latvia, Lithauen, Polen, Tsjekoslovakiet, Rumenia, De forente Stater i Amerika, Kanada, Argentina, De sydafrikanske Stater, Syd Australia, Victoria, Ny Zeeland, Tasmania og Japan. Fra flere innen- og uteneuropéiske land har styret mottatt imøtekommande svar, til dels ledsaget av mange trykte beskrivelser og vakre illustrasjoner. Oversikten er ferdig for Norges, Danmarks, Sveriges, Englands, Tysklands og Kanadas vedkommende og innlevert til offentliggjørelse i vår stedlige presse. De andre vil bli oversatt efterhvert og passende utdrag utarbeidet, men da styret ikke disponerer over nogen penger

OVERSIKTSKART

til oversettelse og selv ikke makter mere enn etpar fremmede sprog, er man henvist til velvillige menneskers hjelp. Det vil derfor ta tid føreinn det hele foreligger ferdig. Det materiale vi allerede er i besiddelse av: Bøker, hefter, illustrasjoner, parkreglement og lover om naturfredning gir foreningen en oversikt som neppe mange andre naturfredningsforeninger rundt i verden er i besiddelse av.

5. Med god assistanse av varamenn har styret planmessig arbeidet på å øke foreningens medlemsantall. Pr. 1. jan. 1929 teller foreningen 11 livsvarige og 204 årsbetalende medlemmer, for hvilke siste der er betalt kontingent til forbundet. — Den 27. april holdtes medlemsmøte i Bondeungdomslagets lille sal. Der blev redegjort for hvad styret inntil da hadde utrettet og forelagt medlemmene følgende saker:

6. *Nasjonalpark i Suldals- og Bykleheiene.* Man sluttet sig til landsforeningens formanns forslag herom, utredet i Stavanger Turistforenings årbok for 1926. Kart over feltet, den såkalte Gleditsch's cirkel, blev forevist i lysbilleder.

7. *Totalfredning av villrein i 10 år* vedtokes likeledes enstemmig. Der blev senere utarbeidet en motivert forestilling herom, som blev undertegnet av Stavanger Museums direktør, Noregs ungdomslag, formannen for Rogalands skogselskap, formannen for forening til dyrenes beskyttelse, Stavanger folkeskolars pedagogiske forening, formannen for foreningen til fortidsminnesmerkers bevarelse. Innlegget blev tilstillet Landbruksdepartementet og utdrag inntatt i «Aftenposten».

8. *Fredningsfelt på Jæren.* Som det viktigste og mest nærliggende arbeide for foreningen foreslog styret at man sikret sig et av de karakteristiske strandpartier av Jæren og antydte partiet mellem Tongarhaug, Rinnen og Moen. Dette vant almindelig tilslutning. Den 16. juni arrangerte styret en biltur til stedet og befør feltet med de fremmøtte medlemmer fra Bybergfjellet langs stranden til Moen. Til våren vil det bli opmålt og forslag om å få det fredet i henhold til lov om fredning sendt landsforeningen med anmodning om å foreta det fornødne.

9. Medlemsmøtet drøftet også spørsmålet om et *fellesorgan for de sammensluttete kretsforeninger*. Styret anser et sådant blad absolutt nødvendig for samholdet of finner forholdet med bladet «Norge» høist utilfredsstillende. Styret har i oktober utarbeidet et motivert forslag til omorganisering av landsforeningen og dens samvirke med kretsforeningene, derunder er også bladspørsmålet medtatt.

10. Etter anmodning av landsforeningens formann blev der i sommer skrevet en artikkel om «Jæren i gammel og ny tid», om landskapets egenartede karakter, dets fugleliv og geologiske forandringer. Første del blev inntatt i bladet «Norge» og

det hele i byens samtlige aviser, som et innledende arbeide for projektet om fredningsfelt på Jæren. I dagspressen har man dessuten hatt et innlegg til motarbeidelse av egg-rov på *Kvitsøy* etter anmodning av Kvitsøy ungdomslag til museet som viderefendte den til foreningen.

11. Et detaljert innlegg i anledning Rogalands fylkestings beslutning om fredning av småvilt blev tilstillet pressen og Landbruksdepartementet.

12. En anmodning fra gårdbruker Nils Torkildsen Malde om foreningens medvirkning til fredning av 2 gravhauger som nu stod i fare for å bli rasert i forbindelse med en eiendomsutskiftning, blev oversendt museet.

13. Styret har anmodet borgermester og formannskap om at alle kommunens eiendommer i og utenfor byen må bli fredet således at all jakt blir forbudt til alle tider. Formanskapet har fattet sådan beslutning: *Det forbys å fange eller drepe vilt på kommunens eiendommer i byen og dens omegn*, herunder innbefattet Stokkavannet og på Malde. Saken er oversendt boligstyret til nærmere forføining.

14. Etter anmodning fra gymnasiesamfundet «Idun» holdt *formannen* et foredrag om naturfredningsbevegelsen lørdag 20. oktober i samfundets sal.

15. Foruten de mange hundre under post 1, 2 og 3 nevnte cirkulærer og henvendelsene til de utenlandske organisasjoner er der utsendt henved 100 skrivelser av forskjellig innhold.

16. Styret har tatt de forberedende skrit til å få den kjente engelske zoolog mr. *Munster* til å holde foredrag om fuglevil og fredning, i februar neste år.

17. Styret korresponderer med ungdomslaget på *Kvitsøy* om almindelig fred-

ning av en eller flere holmer, hvor naturen skal overlates ganske til sig selv og all adgang forbys.

Ole Isaksen.

Medlemsfortegnelse for Rogalands kretsforening for naturfredning i Norge. 1928.

Livsvarige medlemmer:

1. Isaksen, Ole, overmaskinist.
2. Berentsen, E., konsul.
3. Pedersen, Anton, grosserer.
4. Randulff, Bernh., kontorchef.
5. Bærheim, Anders, avdelingschef.
6. Evensen, S., avdelingsingeniør.
7. Hansen, Kjos, dyrlæge.
8. Zimmer, K., direktør.
9. Stavanger kommune.
10. Middelthun, C., konsul.
11. Ofedal, Lars, statsråd.

Arsbetalende medlemmer:

1. Arentz, Gustav, konsul.
2. Pettersen, Jan, museumsdirektør.
3. Schaaning, H. Thv. L., konservator.
4. Jørstad, Torger, depotchef.
5. Paulsen, John, skibskaptein.
6. Svensen, Oscar, postekspediter.
7. Torgersen, Erling, barbermester.
9. Thorsen, Thorwald, dampskibskaptein.
10. Asland, Jul., maskinmester.
11. Hansen, Herluff, gullsmed.
12. Abrahamsen, Gustav O., hovedrevisor.
13. Riisøen, Erling, kontorchef.
14. Henriksen, Leo., maskinist.
15. Wiig, Harald, bankchef.
16. Randulff, Ths., bankchef.
17. Tønnesen, Arthur, kjøpm.
18. Hamre, Birger, agent.
19. Berg, Kr., høiesterettsadvokat.
20. Nessler, Wilh., tannlæge.
21. Eeg, Peder, kjøpmann.
22. Adnesen, L. A. R., materialforvalter.
23. Dahle, John, grosserer.
24. Halvorsen, Ole, garvermester.
25. Johannesen, Paul, kontorchef.
26. Kvie, Olav, agent.
27. Floor, Otto, forlagsbokhandler.
28. Pedersen, Birger, disponent.
29. Fjermestad, Martin, fabrikkieier.
30. Sønneland, G., hovedbokholder.
31. Benning, Arne, kand. fil.
32. Mossige Grude, I., chefsekretær.
33. Todnem, O. I., overtollkontrollør.
34. Tveterås, Lars, agent.
35. Fjermestad, Th., kjøpmann.

36. Veire, Torvald, kjøpmann.
37. Nilsen, Kr., tollfullmektig.
38. Lunde, Erik, kjøpmann.
39. Tjensvold, Olav, kjøpmann.
40. Guldborg, E., ingeniør.
41. Åmødt, T., verksmester.
42. Opsanger, K., forlagsbokhandler.
43. Høseth, Harald, skiltmalermester.
44. Frick, F., læge.
45. Ramsland, Erling J. A., grosserer.
46. Mauritsen, Nils, tømmermann.
47. Svendsen, Mikal, postbud.
48. Jensen, Jens, barbermester.
49. Emberland, Nils, barbermester.
50. Torjusen, S., telegrafist.
51. Grastvedt, M., telegrafist.
52. Eriksen, E., telegrafullmektig.
53. Eide, J., driftsingeniør.
54. Mauritsen, Martin, lektor.
55. Smedsrud, A., læge.
56. Berheim, Lars, handelsreisende.
57. Lund, C. O., kontorchef.
58. Hagen, Sverre, bademester.
59. Michaelsen, M., regnskapsfører.
60. Bowitz, Carsten, metallstøper.
61. Høiland, J., opsynsmann.
62. Hals, Oluf, handelsreisende.
63. Olsen, O., borgermesterfullmektig.
64. Moe, H. Asche, botaniker.
65. Austrumdal, Sem, overlærer.
66. Homme, Bjørn, bygningsingeniør, lærer.
67. Rygh, Birger, kaptein, arkitekt.
68. Johnsen, Knud, butikkchef.
69. Gjessen, Erik, maskinmester.
70. Lode, Ludvig, verkseier.
71. Juell, H., stadsingeniør.
72. Stabenfeldt, Nils, boktrykker.
73. Riise, H. H., kjøpmann.
74. Bjørnsen, Lars M., kjøpmann.
75. Andreassen, Andr., disponent.
76. Jensen, Torarin, kjøpmann.
77. Torgimsen, K. M., fabrikkseier.
78. Hansen, C., kontorchef.
79. Tvedt, frk., Cecilie, best. riksf.anstalten.
80. Hamre, Thv., bankkasserer.
81. Motland, Wilh., handelsgartner.
82. Salvesen, Fred., avdelingschef.
83. Norland, M., læge.
84. Poulsen, N., tollkontrollør.
85. Alveberg, T., tollkontrollør.
86. Ruus, T., tollkontrollør.
87. Evensen, E., tollopsyndsmann.
88. Eckhoff, M., bygningschef.
89. Melling, L. H., forretningsfører.
90. Skjæveland, Einar, butikkchef.
91. Roalds, N. O., forretningsfører.
92. Dahle, Michal, disponent.
93. Brimsø, Wilh., forretningsfører.
94. Nygård, Torstein, kjøpmann.
95. Krogh, Johan, agent.
96. Folløy, Severin, kutterfører.
97. Pedersen, Ole, forretningsfører.
98. Knudsen, frk., kontordame.
99. Pettersen, Pauline, kontordame.
100. Dahle, Klara, kontordame.
101. Helganes, Helga, butikkdame.
102. Hauge, C. N., kontorist.
103. Isaksen, fru, Anne-Marie.
104. Jakobsen, Rolf, driftsdirektør.
105. Anonsen, Arnt, kjøpmann.
106. Rasmussen, Trygve, kontorist.
107. Jakobsen, Leif, handelsbetjent.
108. Madsen, Arthur, gartner.
109. Fosse, Otto, postekspeditør.
110. Eskeland, Sven, gårdbruker.
111. Lund, Halfdan, gartner.
112. Halvorsen, Trygve, postekspeditør.
113. Egede, Nissen, postmester.
114. Larsen, Anker, postekspeditør.
115. Fjalstad, Halvor S., postekspeditør.
116. Oddsens, Ingolf, postekspeditør.
117. Bergmark, Alex. R., postassistent.
118. Feyling, Hansen H., postekspeditør.
119. Eskeland, Thoralf, elektriker.
120. Hinna, Reidar, modellsnikker.
121. Skjæveland, Otto, 1.-styrmann.
122. Askvik, Nic. B., kjøpmann.
123. Kleppe, Tryggve, kand. oecon.
124. Gundersen, I. Stray, avdelingschef.
125. Gjime, T., navigasjonslærer.
126. Christensen, Edv., byggmester.
127. Sømme, Ole, vaktmester.
128. Friser, Torleif, postekspeditør.
129. Henriksen, Børge, postelev.
130. Nilsen, Elling, bakermester.
131. Nilsen, Nils, bakermester.
132. Birkeland, Tryggve, agent.
133. Løvik, Olaf, kontorchef.
134. Dahl, Thv., journalist.
135. Stavnem, Thor, postmester.
136. Aase, Chr., boligbestyrer.
137. Lie, Trygve, kontorist.
138. Ommundsen, M., faktor.
139. Brudvik, Arthur, skreddermester.
140. Jakobsen, Olav, agent.
141. Olsen, Albert, maskinsetter.
142. Ingebreten, Alfred, maskinmester.
143. Mærum, J., konsul.
144. Evertsen, Reinert, typograf.
145. Kavli, Fr., disponent.
146. Abrahamsen, Trygve, gasskontrollør.
147. Berentsen, Gustav, ingeniør.
148. Brummeland, John, butikkbetjent.
149. Andersen, J., skibskaptein.
150. Moe, Anstein, skibskaptein.
151. Lange, P., skibskaptein.
152. Danielsen, W., maskinist.
153. Tønnesen, Tomas, vognfabrikant.
154. Ebeltoft, Hermann, sadelmakermester.
155. Isaksen, frk., Marie, telefonbestyrerinne.
156. Skjæland, Alfr., agent.
157. Olsen Stang, avdelingschef.
158. Bergesen, Sigval, passasjeravdeling.
159. Dahle, Ole, handelsmann.
160. Karlsen, Georg, postbud.
161. Nilsen, Arvid, kontorist.
162. Markussen, Alf, stereotypør.
163. Leinn, Karl A., maskinsetter.

164. Nag, Martin, kjøpmann.
165. Moen, Tjostov, kontorchef.
166. Roth, Andr., aktiemegler.
167. Engelsen, Arne, barbermester.
168. Olavson, Heitmann, garvermester.
169. Svensen, Sven, fabrikant.
170. Svanes, Edvard, styrmann.
171. Hansen, Otto, fabrikkier.
172. Leversen, Lars, postpakkemester.
173. Friestad, E. J., materialforvalter.
174. Olsen, Ola, fabrikkier.
175. Olsen, Alma, frue.
176. Retz, Wilhelm, lektor.
177. Todnem, Rasmus, slaktermester.
178. Holst, Trygve, kontorist.
179. Tengs, Sigfred, driftsbestyrer.
180. Eide, B. W., distriktschef.
181. Bjørsen, Otto, snekkermester.
182. Hovland, Peder, 1.-styrmann.
183. Mortensen, Hj., frisør.
184. Corneliusen, Omar, frisør.
185. Nygård, Olene, frk.
186. Lunde, S. A., distriktsdyrlæge.
187. Aase, Johan, postekspediter.
188. Hognestad, Marie, frue.
189. Nilsen, Sven, skibskaptein.
190. Bjørge, J., agent.
191. Anda, Johan, handelsmann.
192. Nilsen, Nils, stadsarkitekt.
193. Wetteland, O., sorenskriver.
194. Johanson, C. G., automobilreparatør.
195. Knudsen, Rasmus, fabrikkier.
196. Sørbø, Gabriel, støperier.
197. Sørbø, Marie, handlende.
198. Larsen, Olav, rørlegger.
199. Hansen, Hans, rørleggerformann.
200. Meland, Kornelius, kasserer.
201. Rullestad, Øistein, skolebestyrer.
202. Bærem-Olsen, Anders, disponent.
203. Dirdal, I., kontorfullmektig.
204. Evertsen, Hjørdis, kontordame.

ÅRSOVERSIKT FRÅ SURNADAL NATURVERN

Den 10. mai 1928 vart Surnadal Naturvern stifta i Moen med 8 lagslemer. Sidan den tid hev talet auka so no er det 25. Tanken hev fenge støtte blandt folk i bygda, og det ser ut til at det vert fortsett framgang.

Vi hev sendt Landsforeningen for Naturfredning i Norge 20 kroner som gåve og vil med tida søkje um å verta lagslem.

Surnadal Naturvern sende for ei tid sidan søknad til Surnadal heradstyre um å få metallsnaror forbode.

Heradstyret vedtok den 3. september at metallsnaror skal vera forbode i bygda. Dette er første saka vi hev fått fram endå.

Til våren hev formannen og skrivaren tenkt å taka seg ein tur til dei andre bygdene her omkring for å syne fram ljusbilete og tala med folk um naturfredning.

Vi vil beda alle legslemer um å tala med folk um denne sak og arbeida for å gjera vårt arbeid kjent.

Surnadal i november 1928.

Ola Sylte.

Lagsmenn i Surnadal Naturvern.

1. J. L. Chovarth Musters.
2. Bonde Peder Moen.
3. Lærer Ola Sylte.
4. Lærer Ola Dønheim.
5. Handelsmann Edevart Aasnes.
6. Lensmann T. Halse.
7. Handelsmann Ola Katteim.
8. Poståpner Arne Halten.
9. Handelsm., verkseier I. I. Grimsmo.
10. Ola Skjerve.
11. Dyrlæge Matisen.
12. Distriktslæge Per Gellein.
13. Fru Gellein.
14. Tannlæge L. Selmer.
15. Bankkasserer S. Svendsen.
16. Skomaker Ola Holt.
17. Sakfører K. Fasting, Kr.sund.
18. Gårdbruker Lars Strand.
19. Handelsmann Ola Vaseng.
20. Fru Fasting, Kr.sund.
21. Sogneprest J. Aune.
22. Brukseier Jan Grimsmo.
23. Handelsmann L. Hegset.
24. Bonde Lars Melling.
25. Bonde Ola Mogstad.

INNHOOLD:

Landsforeningens virksomhet	S. 1
Østlandske kretsforenings virksomhet	» 27
Rogalands —»— —»—	» 36
Årsversikt frå Surnadal Naturvern	» 40

UTGITT AV LANDSFORENINGEN
FOR NATURFREDNING I NORGE
FEBRUAR 1929

Trykt hos Fabritius & Sønner, Oslo